

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

www.radio2000.co.il | באפליקציה | 03-3782000

מיטב השידורים

מגדולי הרבנים

האזינו לשידור החי

במיל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הרב הצדיק ירוחם הלוי ליוואוויץ זצ"ל הידוע כמשגיח ממיר: נולד בשנת תרל"ה (1875) בליובאן במחוז באברויסק ברוסיה הלבנה. בשנות ילדותו היה יושב והוגה בתורה בבתי מדרשות בסביבת מגוריו. בבואו בברית השידוכין התנה שיתן לו ללמוד שמונה שנים בפרישות בקלם, ובתום תקופה זו יהיה מוכן לפרנס את ביתו. באותן שנים סיים ש"ס עם ד' חלקי שו"ע עם פירוש הגר"א.

בשובו לאחר שנים אלו, התכונן לסייע בידי רעייתו הרבנית בניהול החזקת המסעדה שממנ התפרנסו בעירם אוזבנט

אך הרבנית, שעמדה על גדולתו של בעלה סירבה ליתן לו זאת. במקום זאת הוא נסע לראדין ללמוד בכולל קדים במחיצת מרן החפץ חיים. שם נתקבל לכהן כמנהל רוחני בישיבת ראדין. תחילה היה ר' ירוחם נבון אם להענות למינוי, הוא חשש שלא יהיה לו מה להגיד לפני התלמידים. לאחר תקופה התבטא אודות זאת באומרו: "בואו וראו מה גדולה היא זכות הרבים, ממש קרש כשיעמידוהו בתוך הרבים יתחיל לדבר".

עד מהרה חיבבוהו תלמידיו. רבים מהתלמידים החלו להתגודד סביבו ולעסוק בתורת המוסר. ר' ירוחם, שחשש שדבר זה יפגע במעמדו הרם של החפץ חיים, החליט לעקור משם, ומששב לביתו לחג הפסח לא חזר יותר לראדין. שימש כמשגיח בישיבת מיר שבפלך מינסק אשר ברוסיה הלבנה החל משנת תרס"ח (1908) אולם עקב מלחמת העולם הראשונה שימש כמשגיח בבית התלמוד בקלם ובפוניב'ז עד שנת תרפ"ג (1923). לאחר מכן חזר לשמש כמשגיח בישיבת מיר. מגדולי בעלי המוסר. השפיע רבות על תלמידיו. ביום א' לפרשת במדבר נפל למשכב ממנו לא קם, ופעמים רבות שמעוהו אומר "תודה לך, אבאלה, עבור הייסורים". נפטר ב-י"ח סיוון תרצ"ו (1936). חי כ-61 שנים.

אביו: ר' אברהם. מרביתו: ר' צבי פינקל מסלבודקה, ר' שמחה זיסל, ר' ישראל מאיר הכהן מראדין (ה'חפץ חיים'). מתלמידיו: ר' שלמה וולבה זצ"ל. רבי אבא גרוסברד זצ"ל. חבורתא: ר' נפתלי טרופ זצ"ל. מספריו: ידעת חכמה ומוסר ידעת תורה.

השעה כבר היתה מאוד מאוחרת בלילה. במיר שבפולניה של לפני המלחמה, אין מנורות רחוב ואין פנסים. עלטה כבדה שוררת בלילות ואין אפשרות לראות מאומה. קבוצת בחורים, בני הישיבה, צועדים בחבורה בדרכם מבית המדרש אל חדר האכסניה. ביניהם ר' שלמה שמעון קרליץ, אשר התלווה אליהם לחדרם (הבחורים התחלקו לאכסניות שונות בעיירה הקטנה והוא ישן באכסניה אחרת מזו של חבריו).

לפתע נשמעו קריאות מאחור. מישו קורא להם, מישו רץ אחריהם. הם ניסו להביט לאחור, לבדוק את זהותו של הרודף. אך בשל החשכה לא יכלו להבחין במאומה. בהלה גדולה אחזה בהם והם החלו לרוץ כל עוד נפשם בם לכיוון האכסניה. אך ככל שהגבירו את מרוצתם, שמעו גם את קולותיהם של אותם אנשים נושפים בעקבותיהם.

סוף סוף הגיעו לחדרם. הם נכנסו פנימה במהירות ונעלו אחריהם את הדלת על מנעול ובריה, מקווים שאותם אלמונים לא ינקשו בדלתם. עברו דקות ספורות ונקישות עזות נשמעו היטב בדממה ששררה בחדר. הבחורים פחדו, אך שום ברירה לא הייתה להם והם נאלצו לפתוח את הדלת. בפתח עמדו מספר שוטרים מן המשטרה המקומית של העיירה.

"כמעט וירינו בכם", זעמו השוטרים לעברם, "קראנו לכם ולא עניתם. במקום לענות- ברחתם. כמעט וירינו בכם כדי לעצור אתכם. מדוע לא עניתם? אנחנו רוצים לראות את תעודות הזהות שלכם!". באנחת רוחה כבושה הוציאו הבחורים את התעודות והראו אותם לשוטרים. כולם, חוץ מר' שלמה שמעון קרליץ.

"התעודה שלי אינה כאן", הסביר לשוטרים. "אינני מתגורר פה, חדרי נמצא במרחק מספר רחובות והתעודה נמצאת שם". השוטרים לא הסתפקו בהתנצלותו של ר' שלמה, אלא התעקשו ללכת לאכסנייתו ולבדוק את התעודה. "בוא איתנו עכשיו לשם והצג את תעודתך", פקדו השוטרים, "אבל עכשיו ומיד!".

ר' שלמה נפרד מחבריו והלך לאכסנייתו בלוויית השוטרים, הציג לפנייהם את התעודה ונפטר מהם לשלום. למחרת בבוקר נודע הסיפור למשגיח של הישיבה, הגאון הצדיק ר' ירוחם ליבוויץ זצ"ל והדבר הסעירו עד מאוד. עוד באותו יום ניצב המשגיח ליד ארון הקודש בבית המדרש ואמר לפני הבחורים שיחת מוסר נוקבת.

"אומר את האמת", פתח ר' ירוחם את דבריו, "עקב המקרה החמור שאירע אתמול, חשבתי שצריך אולי לסגור את הישיבה, וכבר שוחחתי על כך עם רבני הישיבה". הבחורים הוכו בתדהמה והביטו זה בזה. "מה אירע? איזה מקרה חמור? מה הדבר הנורא שאירע וגרם למשגיח לחשוב לסגור את מקום התורה הגדול הזה- ישיבה מיר המעטירה?".

איש לא הבין את כוונת המשגיח עד פירט את סיפור המעשה, שאירע אתמול לבחורים מהישיבה עם השוטרים. וכשסיים המשגיח את סיפור המעשה, פנה אל הבחורים בתיבה: "כיצד זה ייתכן שהבחורים מן הישיבה שלנו יתנו לחבר ללכת לבדו, בשעת לילה מאוחרת, בלוויית שוטרים גויים, ולא יצטרפו ללוותו? הרי יש סכנה בדבר! ומעבר לכך, כיצד לא הרגישו הבחורים את הפחד והבהלה שהרגיש חברם במצב שכזה, ולא נחלצו לעזרתו? איך הם נשארו באכסניה שקטים ושלוים? איך ייתכן שדבר שכזה קרה בישיבתנו? ואם כבר קרה, ואין מידות טובות, אז אולי צריך לסגור את הישיבה. הרי כל התורה שנלמדת לא שווה מאומה- כשאין מידות טובות!".

האדמו"ר הרה"ק רבי יששכר דב (בער) בארון הידוע כ'סבא קדישא' מראדושיץ צ"ל: נולד בשנת ה'תקכ"ה (1764). בגיל צעיר ניכרו בו אותות מובהקים של קדוש ופרוש. הרבה בתעניות ובסיגופים. את כל זמנו הקדיש ללימוד התורה הקדושה. בצעירותו התגורר בחמלניק והוא למד ושירת את האדמו"ר ר' אליעזר ליפא ווייסבלום. באותה תקופה עוד לא התפרסם שמו והוא חי בעוני. נודע בעיקר עבודתו בטבילתו במקווה והיה טובל אף בנהרות קפואים ומושלגים. בהמשך התפרסם והיה ידוע בדורו כבעל מופת גדול, ורבים נהרו לפתחו. בעל רוח-הקודש.

כל צדיקי הדור נהרו גם הם לביתו להתוועד עימו ואורו זרח בהדרת עוז והדר תוך שהוא מנהיג את חסידיו בדרך של קדושים וטהורים ומלמדם חסידות ודרך ארץ. גויי הסביבה היו נותנים כבוד ליהודים לכבודו. הצדיק הרב מנחם מנדל מורגנשטרן צ"ל ('השרף' מקוצק) אמר עליו בעת הסתלקות "נלקח יחידו של עולם". רבי נתן דוד משידלובצא (בנו של הרבי מפשיסחא) אמר כי **בטוח היה, כי הסבא קדישא הוא המשיח**. נפטר ביום ו' ערב שבת קודש לפרשת שלח, י"ח סיוון ה'תר"ג (1843). חי כ-79 שנים. בנו, ר' ישראל יצחק מילא את מקומו.

אביו: ר' יצחק (שימש בקודש אצל המגיד הגדול ר' דב בער ממזריטש, שהבטיח לו בעת נישואיו בשל הסכמתו להינשא למשרתת החולנית שיזכה לבן שיאיר את העולם). **אימו:** מרת מרים. **בניו:** האדמו"ר ר' ישראל יצחק, ר' מאיר משידלובצא, ר' ברוך. **חתניו:** ר' חיים יוסף, ר' חיים יוסף. **מרבתי:** האדמו"רים ר' יעקב יצחק הלוי הורביץ (ה'חזנה מלובלין'), ר' יעקב יצחק רבינוביץ (היהודי הקדוש מפשיסחא), ר' ישראל הופשטיין (המגיד מקוזניץ'), ר' אברהם יהושע העשיל (ה'אוהב ישראל' מאפטא), ר' משה לייב מסאסוב, ר' מנחם מנדל מרימנוב. **מתלמידיו:** האדמו"רים ר' אליעזר הורביץ מדז'יקוב, ר' אלעזר מקוזניץ, ר' חיים מאיר יחיאל שפירא (ה'שרף' ממגלינצא), ר' יוסף ברוך הלוי אפשטיין (ה'יהודי הטוב' מנישטאט), ר' יחזקאל שרגא הלבפשטאם משינבא, ר' יחיאל חיים מאוז'רוב, ר' יעקב צבי מפוריסוב, ר' עמנואל מפשדבורז, ר' נתן דוד משידלובצא, ר' שלמה הכהן רבינוביץ (מח"ס 'תפארת שלמה' מראדומסק), ר' אלימלך שפירא גרודזיסק, ר' דוד הלבפשטאם מקשאנב, ר' אליעזר מנישטאט. **מספריו:** נפלאות הסבא קדישא-סיפורי מופתים על רבינו כולל עדויות על ריפוי למעלה מדרך הטבע ותחיית המתים.

○ יפר הרה"ק ר' אלטר מוואלבראם: בתו של זקינו הרה"ק מרן רבנו משה מלעלוב זיע"א הייתה חשוכת בנים ל"ע, **יען עברו הרבה שנים לאחר הנישואין ועדיין לא נפקדה בבנים**, והציקה לאביה הקדוש במר נפשה בכל פעם באמרה לו: **"הייתכן שלכל הבאים אליך אתה פועל עבורם ישועות שבעולם, ועבורי אינך יכול לפעול ישועה, הצריכה לי שאזכה בבנים חיים וקיימים?"**, והי כדברה אליו יום-יום ולא ענה לה דבר, עד שפעם אחת ניגשה במר נפשה והתמרמרה לפניו ואמרה לו: **"אבי הקדוש, לא אניח לך, עד שתבטיח לי ישועה לזרע של קיימא, ואם לאו, למה לי חיים, כי נפשי קצה לי ועיני כלות וצופות לישועה"**.

כשראה אביה, שעתה לא יפטור אותה עוד בתירוצים שונים, ענה לה: **"בתי, דעי, כי ישועתך מוכרחת לבוא על-ידי הרבי ה'סבא הקדוש' מראדושיץ, ואצלו תיוושעי בבירור**. כששמעה הדברים מפי הקודש, לא שהתה עוד רגע, ומיד שמה פעמיה ונסעה לצדיק עם חמותה. בבואה פנימה שפכה מר נפשה וסיפרה לו, שכבר שנים לא זכתה לבנית ושלח אותה אביה לכאן לקבל ברכת קודשו כדי להיוושע. טרם כילתה לדבר, אחז הרב כיסא כנגדה וגער ואמר לה בלשון זלזול: **"סמארקטע" בנים את רוצה? צאי מביתי**", והיא בטבעה היתה מפונקת, וכששמעה דברים קשים אלו נשבר לבה בקרבה מאוד ויצאה בבכייה רבה והסכימה בדעתה, שתבכה כל-כך עד שתצא נפשה.

חמותה - בראותה גודל צערה נכמרו רחמים עליה, והלכה לדרוש מהצדיק, מדוע כך בייש את כלתה ולברר, מה חטא מצא בה שבשבילה מנע את ברכתו ממנה. אך נכנסה לרבינו והחלה לשאול אודותיה, השיב לה על אתר: **"אמרי לה 'מזל טוב' שהיא כבר זכתה לישועה הצריכה לה בשלמות, דעי, כי רק באופן זה יכולת להשפיע לה ישועה בזרע של קיימא ולא היה שייך באופן אחר"**, ואחר-כך חזרו וקיבלו ברכת פרדה, והפעם הראה קריבות כיאות לבת קדושים. ברכת הצדיק התקיימה ובמועד שהבטיח לה רבינו ילדה בן זכר.

ידוע המעשה המופלא, שאירע עם ה'בית החיים' של ראדושיץ. באזור כולו לא היה בית-חיים. הפריץ לא הסכים לתת מקום לקבור את הנפטרים. פעם נסע הפריץ עם משפחתו לטייל בראדושיץ. כשנסע מחוץ לעיר, טבע בביצה ולא יכל לצאת. התאספו כל האיכרים וניסו לעזור, אך לא הצליחו. הפריץ ציווה לכל אנשי הסביבה לבוא ולעזור לו לצאת, אך משמייים לא הצליחו בידם. ניגש ערל אחד לפריץ ואמר לו, שיביא את הרב הקדוש מראדושיץ, שהוא בעצמו ראה אצלו תחיית המתים. הפריץ שלח שליחים לצדיק. בהגיעם לרבינו אמר להם, שאם הפריץ יחתום על מסמך, שמקנה את המקום לבית החיים-הרי טוב, אם לאו-ישקע שם לעולם. הפריץ חתם ומיד השתחרר מהביצה.

לפני פטירתו אמר: **"יום יבוא ויגיע שהאנשים יגיעו, יבקשו ישועה, לא ישמעו תשובה ויוושעו"**. אמרו הצדיקים שכוונתו הייתה לאחר פטירתו, על העולים על ציונו, שידוע שרואים שם ישועות ונפלאות עד אין סוף. ועד היום רבים העולים על ציונו נושעים ורואים ישועות ותשועות נפלאות מופלאות ב"ה.

בביתו של ר' אלעזר מנדל כלתה הפרוטה מהכיס. אך דבר זה לא היווה מעצור מלשכור מלמד עבור ילדו ר' דוד צבי שלמה (מנחם הרדצ"ש מלעלוב זיע"א) בן השש. מפיתו חסך עבור תלמוד תורה לבנו. ואם מלמד- היה זה מוכרח להיות משופרא דשופריי. לא נמצאו אז בירושלים חסידים, שיוכלו לשמש כמלמד דרדקי ובלית ברירה, נעתר למסור את ילדו למלמד 'מתנגד' מופלג בתורה ביראת שמים ובמידות תרומיות.

בולש היה הרב אחר מעשיו של המלמד ועקב אחר התפתחותו של ילדו והתקדמותו בלימודים. יחד עם זאת, ביקש לדעת מה מפיו על טיב הליכותיו של מלמדו, הייתה זו אפוא, הפתעה גדולה עבור הצדיק ששמע מפי בנו כי **בכל יום לפני הלימוד נהג המלמד לגשת לחלון, צופה בחלל ועיניו דומעות כמרזבים...**

בו ביום קרא הרב את המלמד לביתו והפציר בו להסביר לו את פשר בכייתו המוזרה יום-יום. והמלמד ניאות וסיפר: "לפני עשרות בשנים הייתי בבית הסבא קדישא מראדושיץ. יום אחד הייתי עד ראיה למעמד נשגב: ראיתי במו עיני אשה עגונה, שבאה לפני הסבא קדישא והתחננה לפניו כי יגלה לה את מקום הימצאו של בעלה.

שלח הרבי את משמשו החוצה וציווה עליו להכניס את הגוי הראשון שיפגוש על אם הדרך, וכשהכניס את הגוי איים עליו הרבי באיומים נוראים כי יספר את האמת, מי הוא עד שנאלץ להודות שיהודי הנהו ובעל אשה זו, ולפי פקודת הרבי מראדושיץ נתן לה מיד גט פיטורין ושחררה מכבלי עיגונה...

הייתי נסער כולי עד מעמקי נפשי מגילוי מרעיש כזה של רוח הקודש, של מופת גלוי. החלטתי להתגנב לחדרו של הרבי ולהתחבא תחת מיטתו בכדי שאראה מה מעשהו בלילה, בלילה הרבי נכנס לחדרו, עלה על ערש יצועו ומיד הרגיש בו וקרא למשמשו להוציאני, תקפני פחד-מוות וקפצתי החוצה, פנה הרבי אליי בשאלה: 'אברך מה רצונך?' – 'יראת שמיים!' – עניתי ברטט ובזיע.

'יהי רצון שבכל פעם שתתחיל ללמוד יתנוצצו בך הרהורי תשובה' - ברכני הסבא קדישא. מאז" - סיים המלמד את סיפורו – "חלפו כבר ועברו עשרות בשנים וברכתו של הרבי הקדוש מראדושיץ עדיין שרירה וקיימת, לא עובר עליי יום, שאיני עושה תשובה, ובו ברגע שאני עומד להתחיל ללמוד מתעוררים בלבי הרהורי תשובה ועיניי זולגות דמעות". ('תפארת בית-דוד')

פעם אחת הגיע לרבינו עז פנים מטאמשוב במסווה החסידות כדי לצחוק מהתנהגותו בקודש ועשה עצמו כאילו הוא מאנשי שלומו. בליל שבת-קודש קודם הקידוש רבינו הלך לטבול במקווה והחסידיים המתינו עד בואו. בתוך כך הלך עז הפנים במרמה והוציא מחיקו בקבוק אחד ובתוכו היו מי רגליים רח"ל. במראהו נראה כמו בקבוק של יין משובח.

הוא ניגש למשמשים ואמר: "הבאתי צלוחית יין משובח מאוד עבור הרבי. לכן ראוי שרבינו יקדש על יין זה". בתוך כך חזר הצדיק מהמקווה. כאשר נכנס לבית, הרגיש ברוח-הקודש בדבר וציווה למשמשו שייטול תיכף הבקבוק מהשולחן, וציווה לנענע אותו ולהוציאו להעמידו לחוץ בלי לשפוך תכולתו, וכן עשה.

אז אמר רבינו בקול למחוצף: "כשם שאתה מנענע הבקבוק- כן ירעדו איברי עז הפנים עם בניו שבע דורות". הדבר יצא מפיו הקדוש והנה הבליעל אחזתו רעדה ופלצות ולא יכול לעמוד ורעוד בכל גופו ללא הפסק. הוציאו אותו החוצה, וכך נשאר במחלתו הרועדת כל ימיו - ולבד מזה עוד ירד מנכסיו והיה בזוי ומבוזה כל ימיו בחוסר כל, וכן נתקיים הברכה ב-ז' דורות אחריו רח"ל שהיו נקראים בשם המתנועעים.

הגאון הרב אהרן כהן זצ"ל - נולד בעיירה גרינבארג הממוקמת בפאתי העיר קובנא בשבת הגדול - י' ניסן ה'תרס"ד (1904). למד בישיבת לומזה בימי מלחמת העולם הראשונה, כאשר נדדה הישיבה לסמיאטיטש, לפרילוקי ולקרמנצ'וג. בהיותו כבן חמש עשרה עבר ללמוד בישיבת 'כנסת ישראל' בסלבודקה. שם למד בחברותא עם הרב אפרים זאב גרבוז ויחדיו השלימו את לימוד כל מסכתות הש"ס. **נודע בקרב רבני הישיבה ותלמידיה כגדול בתורה וכוונה 'העילוי רבי אהרצ'יק קובנער' (העילוי רבי אהרן מקובנה).** ענוותן מופלא ודאג לכל אחד מתלמידיו כבניו. בשנת ה'תרפ"ד (1924) עלה לארץ ישראל יחד עם הראשונים מבני ישיבה סלובודקא שהשתכנה בחברון. בשנת ה'תרצ"ד (1934) נפטר חותנו, והוא החל למסור שיעורים בישיבת חברון וכעבור זמן התמנה לאחד מראשי הישיבה. נודע בגאונותו וחריפותו המיוחדות. התפרסם גם בעבודת ה' מופלאה. נפטר ב-י"ח בסיון ה'תשכ"א (1961) לאחר מחלה. חי כ-57 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

סבא (מצד האב): ר' יוסף (בצעירותו נודע בשם המתמיד מאישי שוק, כי היה לומד שמונה עשרה שעות ביממה וחבר הגאון ר' אליעזר גורדון מטלז. כיהן כרב ההר הירוק בקובנא ודיין ומו"ץ בבית דינו של הגאון ר' יצחק אלחנן ספקטור). **אביו:** ר' אברהם מרדכי כהן (התקרב לחסידי קווינא. מלמד בת"ת בקובנא, שימש כמוהל מומחה ומל ילדים במסירות נפש, אף תחת השלטון הקומוניסטי). **אמו:** מרת חיה שרה (לבית גרוס). **אחיו:** ר' יוסף כהן, ר' יעקב מאיר כהן. **אחיותיו:** מרת גוטה מלכה כהן הי"ד (נרצחה בשואה), מרת טיבל איטה גולוב, מרת אסנת רזניק, צינא מרים. **מרבתי:** אביו, ר' אברהם מרדכי כהן, ר' מרדכי שמואל קרול, הרב דב מאיר רובמן ור' נתן צבי פינקל (ה'סבא מסלובודקה). **חברותא:** ר' אפרים זאב גרבוז. **אשתו:** מרת צילה (בת ר' משה מרדכי אפשטיין-נישא ב-י"ד בסיון ה'תרפ"ט 1929). **מספריו:** **בית אהרן** - על התורה ועל המועדים.

הגאון רבי אליהו שרים סיפר: "דבר מופלא ראיתי במו עיני, הגאון רבי אהרן כהן היה יושב ולומד בבית המדרש של ישיבת חברון עד השעות המאוחרות והיה מדבר בלימוד עם כל התלמידים בענווה יתירה. לישיבה היה מגיע באופן קבוע גאון מופלג אחד שהיה משובש בדעתו. כולם היו משתמטים ממנו. התנהגותו היתה גסה מאוד מחמת חוסר דעתו, אמנם רבינו ברוב חסדו קרבו מאד והיה מדבר עמו בלימוד זמן רב בריחתא דאורייתא.

בכל פעם שהיה רבי אהרן אומר סברה הפוכה ממנו, אותו אחד היה מתנפל עליו בחרפות וגידופים נוראים, שאין הנייר סובלם... אומנם רבינו טרח לפייסו ולשכנעו ולהרגיעו שלא יכעס. הדברים הגיעו עד כדי כך: פעם אחת רבינו אמר לאותו אחד פירכא לסברתו, **אותו אחד ירק יריקה נמרצת בפרצופו של רבי אהרן** - ירחם ה'. מה עשה הצדיק? ניגב מיד במטפחתו את היריקה ואמר לו: "למה נפגעת כל כך עד שירקת, לא התכוונתי לפגוע בך, סברתך ישרה, רק רציתי, שתישב לי איך זה יסתדר עם הגמרא שם". וכך עמל לפייסו, עד שהניח את דעתו. עמדתי המום והשתוממת. ראיתי מלאך ה' מסתובב בין בני האדם באותו רגע, שראיתי דבר זה, כ"כ כאב לי הדבר וקמתי וקרעתי בבגדיי כדין מי שרואה ביזיון אדם גדול. רבי אהרן מזווית עינו הרגיש בזה ובלי שאותו אדם ירגיש פנה אלי ואמר לי: 'מה אתה עושה?! הוא ייפגע, אם הוא ישים לב לכך!'" (מעובד מתוך 'יועל אליהו' ו'דעת אליהו')

מסופר שפעם נכנס אליו בחור יתום מתלמידי ישיבתו ובשר לו שזה עתה התארס. לאחר שאיחל לו ברכת מזל טוב, נודע לו כי מצב הבחור דחוק. הצדיק שאל אותו: "האם כבר נתת מתנה לארוסתך?". השיב הלה בשלילה. ר' אהרן אמר לו: "לך לחנות תכשיטים של פלוני. בחר לך שעון זהב ומסור אותו בדחיפות לכלה. לגבי התשלום - אל תדאג, אני כבר אשלם לו"... לימים החתן סיפר: "הרגשתי אותה שעה שעדיין יש לי אבא".

ד"ר קוק היה רופא כירורגי ידוע בירושלים סיפר בהתפעלות על מה שקרה לו עם רבינו. פעם נוצר לרבי אהרן פצע עמוק בכתפו והיו צריכים לנתחו. ברם, רבינו היה אדם חלש, רזה עד מאוד. כולו עור ועצמות. ד"ר קוק חשש מה לעשות בזמן הניתוח, אם ירדים אותו - הרי ישנה סכנה שמרוב חולשה לא יצליח להתעורר מן התרדמה, ואם לא ירדים - הרי שיסבול ייסורים קשים מחמת הניתוח. לאחר שסיפר לו את ספקותיו, רבי אהרן השיב: "אין צורך בהרדמה, אתה רק תאמר לי, מתי מתחיל הניתוח והכל יהיה בסדר".

ד"ר קוק סיפר: "אמרתי לו, כאשר התחלתי את הניתוח, ניתחתי כל מה שהיה דרוש. אחר כך הוא שאל אותי אם סיימתי... עד היום אני לא יכול להאמין, כיצד בן-אדם מסוגל לעמוד בייסורים כאלה בלי להגיב בכלל. שאלתי אותו, איך יכול היה, והוא אמר שחשב בדברי תורה. כל כך היה שקוע בלימוד עד שהיה צריך לשאול אם הניתוח הסתיים!". (מעובד מתוך 'שאל אביך ויגדך')

כאשר רבינו שהה בבני ברק, בבוקר הוא התפלל שחרית בישיבת פוניבז' לצעירים. לקראת ברכת כהנים הוא יצא ליטול את ידיו. אולם רבינו לא הבחין שבאותו פתח שהיתה קבועה בו זכוכית הוא נחבט בראשו וממצחו החל שותת דם. בשל היותו שקוע בתפילה - ומחשבותיו שהיו משוטטות בעולם גבוה הוא לא חש כלל במכה ונכנס דרך פתח אחר. רבינו עלה לברך. כאשר סיים וירד מן הדוכן המשגיח הגאון הרב גרוסברד העיר לו שמצחו זב דם. הפצע נחבש מיד. כאשר רבינו נשאל כיצד וממה נפער החתך במצחו הוא לא ידע להשיב. (מעובד מתוך 'הכהן גדול מאחיו')

אם ראשונים כמלאכים- הרב יהודה אבן עטר זצ"ל

הרב יהודה אבן עטר זצ"ל- נולד בחודש אלול ה'תט"ו (1655) בפאס. שם משפחתו 'עטר' פירושו 'בשמים' בערבית, על שם עיסוקם של אבות המשפחה. בצעירותו התמסר ללימוד התורה. אביו נפטר כשהיה בגיל 23, ורבינו יצא לעבוד לפרנסתו והיה ידוע כצורך מומחה. כל חייו, גם כשכיהן ברבנות, התפרנס מיגיע כפיו ולא חפץ לקבל שכר מקופת הציבור וביקש לקיים גדול הנהנה מיגיע כפיו. בשנת ה'תנ"ח (1698) בהיותו כבן 43 מונה לכהן כדיין בפאס יחד עם רבותיו ר' וידאל הצרפתי ור' מנחם סרירו. נודע כגאון ובקי בכל מקצועות התורה.

בשנת ה'תס"א (1701) המלך איסמעיל הטיל עליהם מס כבד ורבינו נאלץ לנדוד לעיר מקנס שם ישב בבית הדין גם עם הרב שמואל הצרפתי וכיהן גם כאב"ד. בשנת ה'תס"ד (1704) חזר לעיר פאס ועמד בראש הקהילה היהודית. בשנת ה'תפ"ג (1723) ישב ראשון בדין עם הרב יעקב אבן צור (יעב"ץ). משנת ה'תע"ג (1713), לאחר פטירת הרב וידאל והרב שמואל הצרפתי, כיהן כדיין יחיד במקנס. היה רגיש מאוד לסבלו של הציבור, פעל לרווחת היהודים וביתו היה פתוח לפני כל שואל ומר נפש. מלומד בניסים. כונה 'רבי אל-כביר' (רבינו הגדול בערבית). מושל המדינה אסר את רבינו כיוון שרצה שיפדו אותו בממון רב, לאחר שלא עשו כן, הושלך לגוב האריות ולמרות שהיה שם לילה ויום האריות לא הזיקו לו. ידוע שרבינו זכה לגילוי אליהו הנביא. מכל ערי מרוקו פנו אליו בשאלות. עד היום הנשבע על ציונו לשקר- נענש. רבים נושעים גם היום על ציונו ורואים ניסים. נפטר ב-י"ט סיוון ה'תצ"ג (1733). חי כ-77 שנים. ציונו בפאס. מרוב הערצה והערכה הספידו אותו במשך שלושים יום וכן חיברו עליו קינות.

אביו: ר' יעקב בן ר' אברהם. **מרבותיו:** ר' וידאל הצרפתי ור' מנחם סרירו. **תלמיד-חבר:** ר' יעקב אבן צור (יעב"ץ). **מתלמידיו:** ר' אליהו הצרפתי, ר' שם טוב בן אמוזג. **ילדיו:** ר' חיים, ר' משה ור' עובד. **מספריו:** **מנחת יהודה**- דרשות על התורה **ישיר מכתם**- הלכות שחיטה וטריפות **ידיני** גט וחליצה **פירוש** על מדרש רבה, **שו"ת** ופסקים.

בימי רבינו כמה במרוקו תנועת עליה לארץ ישראל. בני משפחתה של אישה אחת עלו לארץ ישראל והיא לא עלתה איתם, כי באותו הזמן בעלה היה בבית האסורים בעקבות עליה של הערבים שסיפרו עליו שקנה חפצי זהב גנובים. לאחר כשלושה חודשים, לאחר העברת שוחד עצום, שוחרר הבעל. האישה שביקשה להיות עם בני משפחתה, ניסתה לשכנע את בעלה לעלות ארצה אולם הוא לא הסכים. היא החליטה להערים עליו ולהפליג לארץ לבד כדי להיות עם בני משפחתה, כיוון שידעה שבעלה לא היה מסכים לכך.

היא המתירה מספר ימים ולאחר מכן פנתה אליו ואמרה: "יהודי מעיר צפרו בא לחפש אותך וכאשר אמרתי לו שאתה נמצא בחנות, אמר לי שהוא ממחר ללכת לדרכו ומסר לך דרישת שלום ממכנאס מאת אהובך הצורך, וכן הוא מבקש ממך לנסוע מחר עם סחורתך, כי יש לה דרישה גדולה". לאחר שבעלה נסע עם השיירה הראשונה לשם, עלתה האישה עם שיירה לטאנאכר ומצאה מקום בספינה המפליגה לארץ. כשהגיע בעלה למכנאס, ראה כי הכול שקר וחזר לפאס. אולם כאן גילה לתדהמתו כי אשתו נעלמה.

לאחר חקירה ודרישה גילה, כי היא עלתה לארץ לאחר שהערימה עליו. מרוב צער נפל למרה שחורה ותוך שנה תם כל כספו. הוא נאלץ למכור את כלי ביתו עד שנעשה בעל חוב. בצר לו, הלך לרבינו וסיפר, מה שאירע לו. הצדיק אמר לו שישב למחרת ובינתיים חשב על בעיה זו ולא מצא שום תקנה רק שילך אחרי אשתו לארץ ישראל. לצורך זה כמובן צריך כסף רב להוצאות הדרך עבורו ועבור ילדיו והוא בעצמו כרגע בעל חוב, ואין לו מאומה.

למחרת הגיע האיש ורבינו אמר לו: "בני, שום תרופה לא מצאתי לך. אך הראו לי מן השמיים, כי היום תיושע על ידי צער גדול בגוף". הסתובב היהודי ברחובות ולפתע הבחין בו משרתו של שר העיר, שחפש אחריו, והוא הביאו לשם. כשהגיע לשם מצא ערבי אחד, שקבל עליו לפני השר, והאשים כי מידענו מחר לו חפצי זהב, ועתה כשרצה למכרם נמצאו של נחושת ולא של זהב. והביא את החפצים לפניו. התבונן האיש ואמר: "אמת מכרתי לך הרבה חפצים, אבל לא את אלו". כעס השר על היהודי, וציווה את עבדיו להלקות אותו חמישים מלקות. הם עשו כן, והיהודי צועק ובוכה ומתחנן ואין מרחם.

מחמת המכות היהודי התעלף ונפל ארצה. כשראה זאת השר, פחד פן ימות, וציווה להוליכו מהר לביתו. קם השר ממקומו בבהלה להיכנס לביתו, כדי לתלות את מה שאירע בעבדיו המכים, שמת היהודי תחת השבט באכזריותם. כשקם השר בחיפזון, נפל מחיקו כיס של מאה זהובים, ונכרך בבגדי היהודי שהיו מונחים בארץ. העבדים תיכף שמו את היהודי בתוך מחצלת עם בגדיו, כשהם כרוכים, והוליכוהו לביתו והניחו אותו שם וברחו להם.

כשהתעורר מעלפון, רצה ללבוש את בגדיו, ומצא בהם את כיס הזהובים, ושם מאוד. השר, חיפש את כיס הזהובים ולא מצא, וחשד בעבדיו. כששמעו את טענותיו, כדי להציל את עצמם, העבדים סיפרו שראו את הערבי התובע לוקח את כיס הזהובים. השר האמין להם, ושילח אחריו ואיים עליו, שאם לא יחזיר את הכיס, יעשה בו מה שעשה ביהודי. הערבי הודה מהפחד, במה שלא גנב, ונתן מאה זהובים. מידענו סיפר לרב את אשר נעשה, וענה לו הרב כי הזהובים הם קנס מהגוי המעליל עליו, ועכשיו ימהר לעלות לארץ עם ילדיו. לאחר שלושה ימים היהודי הפליג, ולאחר שהגיע לארץ מצא את אשתו והיא חזרה אליו.

הגאון הרב חיים מרדכי לבטון זצ"ל - נולד בעיר חאלב שבסוריה בשנת ה'תק"מ (1780). לפניו נולדו ארבעה-עשר ילדים להוריו, וכולם נפטרו ל"ע בדמי ימיהם. מספרים, שמטרוניתא אחת קראה לאביו, ר' חלפון לצורך עסק מסוים ובאמצע השיחה התחילה להסיתו לדבר עבירה. כשראה שכלתה אליו הרעה, הפיל עצמו לארץ מביתה, שהיה במקום גבוה, ונעשה לו נס, שקם והלך לביתו בריא וחזק. בלילה ההוא הראו לו בחלום שיוולד לו בן צדיק וחסיד שהעולם כולו יינה מאור תורתו, וזהו ר' חיים מרדכי.

עוד בהיותו רך בשנים, לקח אותו אביו למלמד תינוקות, כדי שילמדנו את צורת האותיות. כאשר ביקר האב בתלמוד תורה, ושאל על בנו. ענהו המלמד: "בנך קטן כדי להעמיס עליו את לימוד האותיות". להפתעת המלמד קרא ר' חלפון לבנו ובהצביעו על האותיות השונות הילד הקטן החל למנות את שמותם ללא כל טעויות. המלמד החל ללמדו ולא עברו ימים רבים, וכבר ידע הילד לקרוא חומש כהלכתו. אחר שמילא כרסו בש"ס ובפוסקים והתמנה לכהן כדיין בעירו.

בשנת ה'תרי"ח (1858) התמנה לרבה הראשי של חאלב שבסוריה וכיהן בתפקיד זה עד פטירתו. מגדולי חכמי ארם צובא. התפרסם בחוכמתו וביושר דינו. יהודים ורבים רבים פנו אליו. **מלומד בניסים. ענוותן. בעל רוח-הקודש.** במשך שנים רבות נהג לחלק צדקות רבות. הממשל התורכי רצה להעניק לרב הראשי אות כבוד כהוקרה על פעולתו לטובת בני עמו ולטובת הכלל. **לאחר הפצרות רבות הסכים לקבל את אות הכבוד, אך לא ענד אותו אלא גנזו בארון.**

נפטר ב-כ' סיוון ה'תרכ"ט (1869). חי כ-89 שנים. נקבר במערת הצדיקים (המכונה 'מלכבי') הסמוכה לבית הכנסת ונכנסים לה מחצר בית דיין. כשלושים שנים לאחר פטירתו, באחד מהימים נפטר אחד מגדולי ורבני ארם צובא וביקש כי יכרו את קברו ליד ציונו של הצדיק ר' מרדכי. **תוך כדי כריית הקבר ארעה מפולת אבנים ונתגלה קברו של הצדיק. לתדהמת הנוכחים גופו היה שלם וטהור, כביום שבו נפטר לבית-עולמו.**

אביו: ר' חלפון. **בניו:** ר' חלפון (נפטר בחיי אביו), ר' אליעזר, ר' יוסף (מאשתו הראשונה, לעת זקנתו עלה לירושלים והיה מחכמי ישיבת המקובלים 'בית אל'). **בתו:** מאשתו מזווג שני, נישאה לר' משה סוויד. **מספריו:** **ינוכח השולחן-שו"ת** על ארבעת חלקי ש"ע. **בן יאיר-דרושים** על התורה • שבחי המהר"ם (תיאור תולדותיו ומפותיו שנכתב ע"י ינו, הרב יו"ט ידיד הלוי) **ידבש וחלב תחת לשונך פיוט:** מה נכבד.

כשאחד החכמים רצה לשדך את בתו, **חייב אותו רבנו לתת נדוניה בסך חמישים לירות זהב**, סכום נכבד שלא היה באפשרותו, אמר לו החכם: "הרי רבנו יודע את מצבי היטב, וסכום זה הוא למעלה מאפשרותי", השיבו רבנו: "אל תדאג, לבתך יש את החלק שלה **ותבטח בקב"ה שהוא יזמין לך את הכסף**", החכם בטח על ה' ועל דברי רבינו וחתם על שטר השידוכים והתחייב לשלם את הסכום הזה,

בינתיים התקרבו ימי החופה, והחתן בא לחמיו לקבל את הכסף, החכם מרוב צער פנה לבית רבנו וסיפר לו, שהגיעו ימי התשלומים ואין בידו מאומה, התחיל רבנו לדבר על לבו דברי חיזוק וביטחון, שבקרוב תהיה לו ישועה, החכם יצא מבית רבנו בלב שבור ובתקווה, שה' יעזור לו, כך התקרבו הימים למועד, שנקבע לערוך את החופה ולרש אין כל, והחתן שואל מפעם לפעם היכן הכסף שהתחייב.

כשהגיעו הימים הקרובים לחופה, והנה בא שכנו הנוכרי לבית החכם. כששמע את קול דפיקות הנוכרי בפתח ביתו, **התחיל להיאנח בשיברון לב**, כי השכן הזה היה נוהג מפעם לפעם לבוא לבית החכם ולקבל ממנו הלוואות ומעולם לא החזיר אותם, **ולא הייתה לפניו ברירה מפחדו מהנוכרי והמשיך להלוות לו, והנה עכשיו אחר שהוא מחכה וחוסך כל פרוטה נוסף לו צער הנוכרי.**

כשנכנס הנוכרי קיבל אותו על כורחו בסבר פנים יפות. אמר לו הנוכרי: "הנה אתה אדם טוב וישר שהילוות לי כסף מפעם לפעם, ועתה עשיתי חשבון מכל הכספים שלויתי ממך עד היום **ויצא לי החשבון חמישים לירות זהב, והפעם באתי לשלם לך את כל החוב, שאני חייב לך**", הוציא את הכסף מכיסו ומסרו בידי החכם. הלה לא האמין עדיין למראה עיניו, לקח את הכסף בשמחה והלך תחלה לבית רבנו לספר לו על הנס הגדול, שקרה לו בזכותו, אמר לו רבנו: "הלא אמרתי לך, שתשועת ה' כהרף עין, ומסר הכסף לחתנו".

מספר ר"א בר"י יו"ט ידיד הלוי על עובדה מפליאה נוספת, שבאחד הלילות בלכת הרב כמנהגו בחצות הלילה, ראו אותו חבורה של שודדים שכורים שהיה לבוש בבגדים נאים כיאה לראש הרבנים **והחליטו ביניהם להתנפל עליו ולקחת ממנו כל אשר יש לו עם בגדיו.** הזקן שבחבורת השודדים אמר להם: "ביד אחת אני גומר אתו", ובאמירה זו התקרב לרב ועמד, התחילו חבריו לצעוק עליו, מדוע עומד ואינו ממשיך אמר להם: "איני מסוגל ואיני יודע מדוע", מיד בא השני והרים ידו ואף הוא יבשה ידו ונשארה זקופה, רבנו לא ידע ולא הרגיש מכל זה והמשיך כדרכו לבית-הכנסת.

בינתיים האיר היום והתחילו אנשים להסתודד סביב השודדים, והשודדים לא יכלו לפצות פה, בחזרתו משם, כשהיה הולך כדרכו רמזו השודדים על הרב בכדי שיבינו שבגללו נעשה הדבר, מיד באה משלחת מחברי השודדים לרב וסיפרו לו את האמת, ושכך קרה לחבריהם, ואין מי שיושיע אותם, הם נפלו על ברכי הרב לבקש סליחתו, ציווה עליהם הרב, שלא ישובו עוד למלאכה זו של גזילה וכשקבלו עליהם, אמר הרב: **"מי שאינו יכול ללכת- ילך, וזה שידו זקופה- תרד"**, ובאותו הרגע כך היה, ונתקדש שם שמים ברבים בין בישראל ובין אצל הנכרים.

מנהג ידוע בארם צובא לקום בליל שבת ולזמר בקשות מהמשוררים הקדמונים ומר' ישראל נג'ארה ועוד, ואף רבנו חבר את הפזמון הידוע "מה נכבד היום מימים", אחד השרים שהיה ביתו סמוך לבית הכנסת גזר עליהם, שיפסיקו לזמר כי זה מפריע לו לישון, **ואם לאו- יהרוג אותם.** והיה לו הכוח לכך, באו אצל רבנו שיורה להם מה לעשות, אמר להם, שלא יבטלו מנהג קדוש ושלא יפחדו כלל, **וביום שבת בבקר אחר הבקשות מת השר והוציאוהו לקבורה.**

רבי צבי הירש פיליב הידוע כמגיד מנדבורנא זצ"ל - נולד בשנת ר'ת"ק (1740). עוד בצעירותו רכש רכש לו לימודים נעלים להבין בגפ"ת יתר על כל בני גילו. בראות אביו כן, הביאו לפני הבעש"ט הק' וזכה לחיבה יתירה ממנו **וברכו שיהיה לגדול ולמנהיג בתורה**. כשגדל, ינק מתורתו של המגיד ממזריטש אולם לאחר פטירת המגיד, שאיפה עזה קיננה בקרבו להתקרב לר' יחיאל מיכל מזלוטשוב, בהיותו עני מרוד לא יכול היה לבצע זאת מחוסר מעות לצורכי הנסיעה, אך כאשר בעל הבית אצלו שימש כמלמד השיא את בנו בזלוטשוב, הסכים הוא לקחת עמו את ר' צבי לחתונה, ואז התקרב לר' יחיאל מיכל והיה ראש וראשון לגדולי תלמידיו (שלמדו ממנו גם את תורת הסוד).

עם הגיעו לפרק האיש מקדש כבר יצא שמו בעולם. התחתן במונקאטש (עם בתו של אחד מנכדי העיר) אולם אך לאחר מעט זמן התאלמן ושב לגליציה ונבחר להיות מגיד משרים בקהילת דולינא (אוקראינה), ושמו הלך לפניו כחכם עצום וחרף ביותר, ואף העמיד שם תלמידים שלימים נתפרסמו כגדולי הדור. לאחר פטירת רבה של דולינא, הגה"צ רבי אברהם נח הלוי (בעל זריזותא דאברהם) עבר לנדבורנא בה שימש כמגיד משרים עד יומו האחרון. **גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. מלומד בניסים.** נפטר ב-כ"ל סיוון ה'תקס"ב (1802). חי כ-62 שנים. ציונו בנדבורנא. חתנו ר' יצחק מראדוויל מילא את מקומו בנדבורנא.

אביו: ר' שלום זליג (בעל 'דברי שלום', גאון ובקי בכל מכמנה התורה ויחוסו מגיע עד צאצאי רש"י הקדוש). **מרבתי:** ר' ישראל בעל שם-טוב, ר' דב בער (המגיד ממזריטש), ר' יחיאל מיכל (מזלוטשוב). **מתלמידיו:** ר' צבי הירש (בעל ה'עטרת צבי' מזידיטשוב- שר בית הזהרה), ר' יצחק לנדמן (אב"ד ויז'ניץ), ר' אברהם דוד (מבוטשאטש), ר' צבי הירש (מדליטין), ר' משולם נתן מרגליות (מו"צ בברדיצ'ב), ר' חיים ירוחם הלוי (בעמ"ח "בית הלוי"), ר' מנחם מנדל מקוסוב. **נשותיו:** בתו של אחד מנכדי העיר מונקאטש (זיווג ראשון- אולם היא נפטרה תקופה קצרה לאחר נישואיו ולא היה ממנה פרי בטן), מרת צפורה דבורה (זיווג שני- בת ר' אלימלך הורושבסקי מגיד משרים בדראהביטש). **ילדיו:** ר' דוד אריה לייב מנדבורנא מגיד (חתן רבי מאיר בן ר' לוי יצחק מברדיטשוב), ר' משה יחיאל מיכל מגיד. **חתניו:** ר' יצחק מראדוויל (בזיווג"ש וממלא מקומו בנדבורנא), ר' שמואל זנוויל מקאליש, ר' זאב אהרן ווינרב. **מספרי:** **יצמח ה' לצבי-** על התורה ועל הגדה של פסח **ימלי דאבות-** מוסר **ישפתי קדושים-** על התהילים **אלפא ביתא-** מוסר.

בזמן שרבינו התגורר בנדבורנא, נהג הצדיק להתפלל בחדרו הפרטי. מסופר שהיה איש חסיד ר' אייזיק שמו מעיר דאלינא, שנהג לבוא מפעם בפעם לצדיק. דרכו היתה ללכת דרך הכפרים, וסמוך לשם יש שם יער קטן, שקורין 'חאטשיס', והיה דרכו דרך היער, והנה בבית המדרש של המגיד היה דרכם להמתין לרבינו בשעת קריאת שמע כחמש דקות, עד שסיים. פעם אחת המתין לרבינו במשך רבע שעה ויותר, ולא סיים את קריאת שמע. הביטו דרך חור המנעול וראו את רבינו שוכב בפשוט ידיים ורגליים ואומר את הפסוק: **"תפל עליהם אימתה ופחד"** (שמות טו, טז) וחזר על הפסוק הרבה פעמים. אמרו: "בוודאי לא דבר ריק הוא, ובעוד זמן מה יתברר העניין". כשעה לאחר התפילה הגיע ר' אייזיק מאלינא וסיפר, כי כאשר עבר ביער ראה **מולו גזלן ואחז בידו גרזן ורצה להרוג אותו** והגביה את הגרזן, ולא היה יכול לזוז ממקומו. הוריד את ידו ויכל לזוז, וכן היה כמה פעמים, שהלך וחזר עוד פעם כדי להרגו ולא היה יכול לזוז. אחר כך הלך הגזלן ממנו, והוא הלך לדרכו. ביררו מתי היה הדבר ואמרו לו: **"דע לך, כי רבינו הציל אותך מיד הגזלן, והיה זה בשעת קריאת שמע"**.

בתחילת שנת ה'תקס"ב, שנת הסתלקותו, חלה רבינו ונחלש מיום ליום. וכה מסופר בספר אבן שתיה "בשנת הסתלקותו נסע אליו הרה"ק רבי מנחם מנדל מקאסוב לשבת שובה, והיה מתפלל אצלו בימים הנוראים, בשבת בצהריים נחלש הרב מאוד, והיה שוכב על מטתו, ואחרי הימים הנוראים סמך ידיו על ראש תלמידו רבינו הק' "אהבת שלום" מקאסוב, ויבחר בו להיות ממלא מקומו ברבנות אחר פטירתו, ועל פיו יצאו כל אנשי שלומו הקשורים אליו, ויצו עליו, שמעתה ילון בבית מדרשו הסמוך לחדרו, ובכל לילה ולילה כחצות היה בא אצלו, ומסר לו כל הנחוץ, בתחילה פחד מאוד הרה"ק רבי מנחם מנדל ללון שם לבדו, **יען כי ראה כמה נפשות, שבאו אל המגיד הק' מהעולם העליון לתקן, עד כי למד עמו גם דבר הזה, והרגל נעשה טבע, ככה חלף בערך חצי שנה"**.

על גודל רוח הקודש, שהופיעה בבית מדרשו של רבינו, כאשר עיניו צופות למרחוק ניתן ללמוד מהסיפור על התקופה, שבה הסתופף בצל רבינו תלמידו הרה"ק רבי מנחם מנדל מקאסוב זיע"א 'אהבת שלום': אירע פעם, כי בעת ששבת רבינו בחדרו הפנימי, ישב ה'אהבת שלום' בחדר הקדמי של רבו, נכנס יהודי וביקש, כי רצונו להיכנס לרבינו עם פתקא (קוויטל) כנהוג, והיות שלא היה יודע לכתוב בלשון הקודש, ביקש מר' מנחם מנדל, אם מוכן הוא לעשות טובה לו ולכתוב לו הקוויטל, 'אהבת שלום' נענה לבקשתו, ובסבר פנים יפות כתב לו הפתקא, ובה תינה בעיותיו וצרותיו, כשנכנס אל הקודש פנימה והגיש הפתקא, שאלו רבינו: "מפני מה באת אליי?", השיב הלה: "כי בקשתו לקבל ברכת רבינו על כל הפרטים שרשום בקוויטל", השיב לו רבינו: **"הרי אין צורך בברכתי, כבר נושעת בעת כתיבת הקוויטל ע"י הכותב"**.

האדמו"ר הרב ישראל דן טאוב ממודז'ץ זצ"ל- נולד ב-י"ט טבת ה'תרפ"ח (1928) בעיר ורשה שבפולין. נקרא בשם ישראל ע"ש האדמו"ר ר' ישראל טאוב (האדמו"ר הראשון ממודז'ץ), ודן ע"ש סבו, האדמו"ר ר' דן מקונסטנטין. כשהיה כבן שש שנים אביו עלה לארץ ובשנת ה'תרצ"ה (1935) הקים את קהילת מודז'ץ בארץ. עוד לפני מלחמת העולם השנייה, שיגר מכתב לאשתו וביקש שתעלה עם בנם (רבינו). לאחר תלאות רבות, בשנת ה'תרצ"ז (1936) רבינו עלה עם אמו לארץ. בהתחלה למד בישיבת 'היכל התלמוד' בתל-אביב ובהמשך למד בישיבת כפר חב"ד בתל-אביב.

שימש במשך כ-35 שנים כסופר בית-הדין בתל-אביב. שם רבינו התפרסם כמי שנהירים לו כל שבילי ההלכה והיו מביאים אליו את כל הדבר הקשה. מסופר שהגר"א רביץ זצ"ל ששימש כאב"ד בת"א השיב לשואל ששאל באיזה הרכב ישב הרב. אמר לו בהרכב שישב רבינו זי"ע. לשאלה מי עוד ישב שם, ענה לו שלא משנה מכיוון שרבינו ישב שם. כמו כן ישב שם תחת הגאון מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל שחיבב אותו. בשנת ה'תשמ"ד (1984) אביו נפטר ורבינו התחיל לשמש כאדמו"ר הרביעי של חסידות מודז'ץ, תפקיד שאותו מילא עד יום פטירתו. בשנת ה'תשמ"ט (1989) התמנה כחבר מועצת גדולי התורה. בשנת ה'תשנ"ה (1995) העתיק את מרכז חסידות מודז'ץ לבני-ברק. גאון בנגלה ובנסתר. בעל ענווה מופלאה. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו להתברך בעצה טובה. אהבת ישראל שלו היתה מופלאה. התעקש שלא לקבוע שעות קבלה. הדאגה לזולת היתה בראש-מעייניו. נפטר ביום שישי, ערש"ק פרשת שלח ב-כ' סיון ה'תשס"ו (2006). חי כ-78 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים. בנו, ר' חיים שאול, התמנה אחריו כאדמו"ר.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' שאול ידידיה אלעזר (מח"ס 'אמרי שאול'). **אביו:** האדמו"ר ר' שמואל אליהו (מח"ס 'אמרי אש'). **אימו:** מרת רבקה זלאטא (בת הרה"צ רבי חיים משה קאהן). **אשתו:** מרת רחל ביילא שצ'דרובצקי (בת האדמו"ר מקוברין, הרה"צ רבי שמואל אהרן מביאלסטוק בפולין). **מרבתינו:** הגאונים ר' חיים שאול ברוק, ר' דוד פוברסקי. **חברותא:** הגאון ר' שלמה ברמן (מראשי ישיבת פוניבז'), ר' יואל קאהן (מעתיק השמועה בחצר ליובאוויטש). **ילדיו:** האדמו"ר ר' חיים שאול ממודז'ץ, האדמו"ר ר' פנחס משה מקאזמיר, מרת הינדא (נישאה לאדמו"ר ר' ישראל לנדא מדראהביטש), מרת דבורה (נישאה לר' שמואל דוד וינברג - נכד האדמו"ר מסלאנים ת"א). **מספריו:** ינחלת דן- על התורה **יעלי דשא**. הלחין ניגונים רבים לעורר לבבות ישראל.

רבינו התעקש שלא לקבוע 'שעות קבלה' בביתו. רבינו רצה שיוכלו להיכנס או להתקשר אליו בכל שעה משעות היממה. כל חסיד ידע שבמקרה הצורך, יוכל להגיע או להתקשר לרבינו בכל שעות היממה. אם מדובר בדבר דחוף, ניתן היה להגיע לרבינו או להתקשר באמצע הלילה.

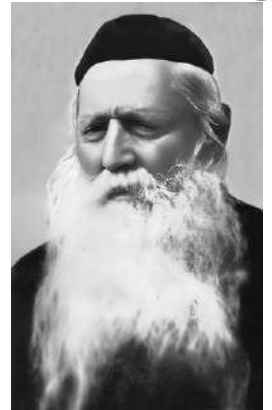
אחד מחסידיו רבינו היה דחוק מאוד בפרנסתו. הוא נכנס בערב יום הקדוש וכתב פתקא שבה ביקש מעניין התורה הקדושה וביקש יראת שמיים וכו'. רבינו קרא את הקוויטל. אחרי שבירך על כל עניין ובקשה שהיתה כתובה שם, אמר לו: "שתהיה לך פרנסה בריחוק". אותו אברך סיפר שלא יכול להיות שמישהו גילה זאת לרבינו כי אף אחד לא ידע מזה. אפילו אביו ואימו לא ידעו ממצבו הכלכלי.

פעם אדם אחד נכנס לרבינו וביקש ממנו ברכה כפולה- שיזכה לזרע קודש בר-קיימא וכן שיזכה לברך בקרוב על המוגמר, מכיוון שהיה באמצע עריכת ספר לפני הגשתו לדפוס. רבינו השיב לו: "הרי מקרא מלא הוא, שכן כתוב: 'זֶה סֵפֶר- תּוֹלְדֹת אֲדָם' (בראשית ה, א). רבינו רמז לו שיזכה גם להוצאת הספר וגם לזרע קודש בר-קיימא. ואכן מדברי רבינו לא נפל דבר ובאותה השנה זכה לשני העניינים גם יחד.

בשעה שרבינו שכב על ערש דוי מחוסר הכרה, בנו, מרן האדמו"ר שליט"א, הקריא לו בערב ראש-השנה את הפתקאות של קהל חסידיו להיפקד בישועה. אז ראו דבר פלאי: מיד הלחץ דם התחיל לעלות ולעלות יותר עד שלא היתה ברירה והרופאים הורו להפסיק מיד את קריאת הפתקים מכיוון שזה עלול להזיק לו. אז חסידיו הבינו עד כמה הרבי קשור בלב ובנפש עם קהל חסידיו, שגם במצב כה קשה שהוא נמצא בו, הבקשות נוגעות לליבו הגדול והרחום. באותה התקופה, לאחר שהתעורר, רבינו השתחרר מבית-הרפואה לביתו. באותה שעה עדיין לא היה יכול לדבר בגלל חולשתו הרבה ובגלל המכשירים שאליהם היה מחובר. בעודו נתון באותו מצב קשה, אחד החסידים נכנס אליו וסיפר כי באותם חודשים שבהם הרבי היה מאושפז, הוא חיתן בן ואף זכה שנולד לו נכד. רבינו בכוחותיו הדלים ביקש דף ועט ורשם לו פעמיים ברכת 'מזל טוב'. לאחר מכן, הוסיף בדף וכתב: "ומה שלום אביך?". מכיוון שנשאל ישירות על כך, אותו חסיד נאלץ לספר כי אביו התבקש כבר לבית-עולמו. הרבי כתב לו: "לא ידעתי מזה בכלל כי לא סיפרו לי זאת, אבל האם בני היו אצלך כדי לנחם?", אלו היו דאגותיו בשעה שהוא עצמו היה מלוכף ביסורים קשים ומרים.

גם ביומו האחרון עלי אדמות אירע דבר פלאי. באותו ערב, כ' בסיון, היו אמורים להתקיים שתי שמחות נישואין. לקראת השעה שש בערב מצבו של רבינו החמיר ביותר. קהל החסידים ששמע זאת, הגיע במהירות לבית-הרפואה כדי להיות נוכחים בשעת יציאת הנשמה. בשעה שש בערב הרופאים הודיעו כי הרבי הסתלק. המחנותים וציבור החסידים היו שרויים במבוכה, כיצד להתנהג בשעה קשה זו. האם לקיים את החתונות או לא? לפתע הרופאים הודיעו בהשתאות שהרבי חזר להכרה. הציבור כמובן הלך להשתתף בשמחות הנישואין. רק אחרי החתונות, בשעה ארבע לפנות בוקר הרבי הסתלק. היתה שם הרגשה כי הרבי לא היה מוכן להפך את שמחות הנישואין של חסידיו. כמו שכל חייו דאג את דאגתם בשמחתם, כך הוא התנהג עד לשעתו האחרונה עלי אדמות.

הסיפורים מעובדים מתוך 'המוסף התורני' של המבשר

הרב שמעון סופר הי"ד זצ"ל - נולד ב-כ"ח באייר ה'תר"י (1850) בעיר פרשבורג. משחר ילדותו הצטיין בשקידתו הנפלאה בתורה וכן ניכרו בו אותות קדושה וטהרה. רבינו שמעון הצדיק כונה ע"י בני דורו. בשנת ה'תר"ל (1870) לאחר שנישא לראשונה למד תורה בקליינוורדין בתמיכת חותנו. לאחר כשנתיים אשתו נפטרה ל"ע והוא נותר לבדו עם בת יחידה שנולדה מאישה זו. לאחר שנישא בשנית התיישב באוקראינה, באומן ובקייב (רוסיה), שם נודע כאחד מגדולי התורה. **חכמי העיר בהכירם את גדולתו ביקשו על אף גילו הצעיר להושיבו על כסא הרבנות בעיר, אך רבינו בענותנותו סירב בדבר.**

בשנת ה'תרל"ד (1874) עבר לעיר קראקוב ולמד אצל דודו, בעל 'מכתב סופר'. בשנת ה'תרל"ו (1876) חזר לעיר פרשבורג והחל להוציא את כתבי אביו וכתבי סבו ר' משה. בשנת ה'תרמ"א (1880) החל לכהן כרב העיר ערלוי (אָגֶר) שבהונגריה, **שם כיהן כרב במשך שישים וארבע שנים.** עמד בראש ישיבה גדולה בעיר, שאליה הגיעו תלמידים רבים מכל רחבי הונגריה ומחוץ.

לא נעשה דבר קטן וגדול מבלי להיוועץ בדעתו. קהילות גדולות כבודאפשט, סטמאר, אונגוואר הציעו את כסא הרבנות, אך רבינו סירב לעזוב מקום שבתו. זהירותו הרבה בדקדוקי מצוות היא מן המפורסמות. בנה בית קטן, כדי שיתחייב במצוות מעקה. **שמו יצא כאיש קדוש, בעל מופת, פועל-ישועות. רבים מכל קצות הארץ פנו אליו ונושעו.** נרצח בשואה עם בני קהילתו ומשפחתו ב- כ"א בסיוון ה'תש"ד (1944). חי כ-95 שנים.

סבו: הגאון ר' משה סופר (ה'חתם סופר'). **אביו:** הגאון ר' אברהם שמואל בנימין סופר (ה'כתב סופר'). **מרביתו:** הגאון ר' שמעון סופר (דודו, בן ה'חתם סופר, שימש כרב העיר בקראקוב ובעל 'מכתב סופר'). **נשותיו:** מרת אסתר פריד מקהילת קליינווארדיין בהונגריה (זיווג ראשון- בת ר' יצחק פריד), בת דודתו (זיווג שני- בת ר' חיים שמואל בירנבוים מח"ס 'רחש לבב'), בת דודו ר' בנימין שפיצר (זיווג שלישי- נישא בשנת ה'תרל"ו. ממנה נולדו לו 13 ילדים). **מילדינו:** מרת גיטל פרנקל מבודאפשט, ר' עקיבא מלבוב, מרת שרה דייטש הי"ד, ר' שמואל חיים הי"ד (רב העיר זאגרב), ר' משה הי"ד (דיין בערלוי, מח"ס שו"ת 'יד סופר'), ר' יעקב בנימין הי"ד מאוהיעל, מרת רבקה פאשקוס, ר' זלמן, מרת סרח פולק הי"ד, ר' אברהם (מוציא לאור ספרי המאירי), מרת חווה לאה ווייס הי"ד, מרת רחל רוזנבלט הי"ד, מרת רייזה קליין הי"ד, הילדים רוזא ושלמה (נפטרו בילדותם). **מספריו:** **ישו"ת התעוררות תשובה- ארבעה חלקים ישיר מעון-** על התורה (בענותנותו פרסם את ספריו בעילום שם ואף הוסיף בראש כל עמוד 'אין לסמוך על הוראה זו כלל').

נצות הליל כבר עבר. פניה אדומות ונפוחות מבכי, מידי פעם נושאת עיניה למרום והדמעות אינן פוסקות מלזלוג. בידה החזיקה פיסת נייר, עליו נכתבו מספר שורות. **"שולחים אותי לחזית!"** כך פתח את המכתב, ששלח בערל לאשתו. הימים ימי מלחמת העולם הראשונה, שנת "ותרע"ד הארץ". בערל גויס כמה שבועות קודם לכן לצבא ההונגרי, המגויסים נשלחו למחנה אימונים, עברו אימונים קשים. באותם ימים הייתה החזית אזור הלחימה ממש, בו נלחמו אחד מול אחד עד טיפת הדם האחרונה בחירוף נפש, כלי שריון ופלדה לא היו בזמנים ההם. אדם שנשלח לחזית ידע היטב לאן פניו מועדות, הוא היה נפרד ממשפחתו וכל קרוביו, בהנחה שזו הפרידה האחרונה עלי אדמות.

בפסקה השנייה ביקש ממנה "גדלי את הילדים, האוצרות שלנו בדרכי אבותינו בדרך הסלולה לנו – דרך התורה והיראה" מעין צוואה לפני דרכו האחרונה. "מי יגדל את שבעת הילדים הקטנים שבבית? כמה מסכנים ואומללים הם", חשבה בליבה. בפסקה האחרונה כתב בעלה: "אם יתאפשר, אנא סעי אל רבה של ערלוי ר' שמעון סופר, הידוע כצדיק גדול ופועל ישועות, והפצירי בו לברכני שאשתחרר מהצבא...". כל הלילה ישבה ולא עצמה עין לרגע. התפילות נמהלו עם הדמעות.

אך הפציע השחר, יצאה מביתה לעבר תחנת הרכבת הנוסעת לערלוי. הרכבת הייתה עמוסה בחיילים הונגריים לבושי מדים שעשו דרכם למחנות הצבא, זלדה התיישבה בפינת הקרון. בהגיעה לערלוי, הפנו אותה יהודי המקום לבית רבינו. זלדה המתינה מעט ומיד הכניסוה אל חדרו, בטרם פצתה פיה, התקשרו עיניה בדמעות והיא הצליחה להשחיל זעקה קורעת לב "רבי, רחמנות...". יותר לא הצליחה להוציא מפיה.

רבינו הרגיעה ולבסוף הצליחה להוציא את בקשתה היחידה- להשיב את בעלה הביתה ולהחזיר את השלווה והשמחה לביתם הדל ולשבעת ילדיהם. שמע הרבי ואמר בקול רגוע ושקט "אל תדאגי בתי, סעי בחזרה לביתך בלב שקט ושמח, התפילות והדמעות הרעידו עולמות, והגיעו עד כיסא הכבוד, בעזרת ה' כשאת תרדי מהרכבת בעירך, באותה שעה בדיוק יעלה בעלך על הרכבת, המוליכה לביתכם".

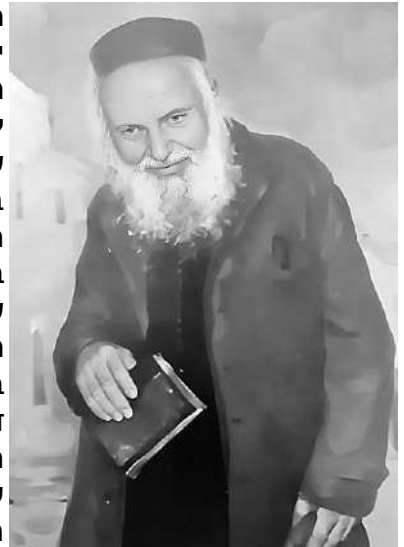
דברי הרבי היו כטל תחיה. היא הודתה לרבי מעומק ליבה ויצאה לשוב לביתה, כשהיא מחוזקת מאושרת מדבריו. עלתה זלדה על הרכבת הנוסעת לעיר מגוריה, ומשירדה הביטה בהתרגשות על שעונה, שהראה על השעה שמונה בדיוק. היא נצרה בזכרונה את השעה, והאמינה בכל ליבה בתמימות, כי ברגע זה בדיוק דרכה כף רגלו של בעלה על הרכבת, שתחזירו בשלום לביתו.

גם בלילה זה לא נתנה שינה לעיניה, היא ישבה להודות לבורא עולם על חסדו הגדול, שעשה עימה עם בעלה ועם שבעת ילדיהם, הפעם היו אלו דמעות של שמחה, והיא ציפתה כל הלילה לבואו של בעלה, מאמינה בכל מילה, שאמר הצדיק. בשעות הבוקר נשמע סיבוב של מפתח ומנועול הדלת נפתח. בפתח הופיע בעלה, כפי שבירך הצדיק. לפני שהספיקה לספר לבעלה את אשר התרחש מאז שקיבלה את מכתבו, **הבחינה בשלפוחיות אדומות שכיסו את פניו, ומתוך בהלה שאלה: "מה קרה לפניך, שהשתנו כל כך מאז עזבת את הבית?"**

השיב בעלה "לפני יומיים נלקחנו פלוגה של מאות חיילים לחזית, לפנות ערב הגענו למחנה צבאי קרוב לחזית, קולות הירי והנפץ נשמעו בכל הסביבה, לפני היציאה לשטח הגיע רופא צבאי לבדוק בפעם האחרונה את כושרם הגופני של החיילים לפני יציאתם לקרב. ברגע שנכנסתי לחדר, הביט בי הרופא במבט רציני. הוא פנה אליי בהיסוס ושאל: "אתה תמיד נראה כך?", לא הבנתי למה כוונתו... "כן" השבתי לפי תומי.

הוא הביט מקרוב על פני, ולתדהמתי שלף דף צבאי ובו ציין, כי אני פטור משירותי הצבאי לאלתר. יצאתי, כמי שאינו מאמין למה שעובר עליו וחזרתי ברכבת". "באיזה שעה היה זה?" שאלה בהתפעלות, בחשבון קצר של הזמנים שחלפו, אמר לה בעלה, **כי השעה הייתה... שמונה בערב בדיוק! ברגע בו ירדה היא מהרכבת בעיר מגוריה, עלה בעלה על הרכבת שהוליכה לביתו. ולא נפל כחוט שיערה מדברי הצדיק.**

המקובל הגאון הרב משה אזגורי זצ"ל- נולד בשנת ה'תר"ך בערך (1860) בכפר יוניל שבמחוז תילוואת שבהרי האטלס (מרוקו). כבר בגיל צעיר בלט בכישרונותיו המיוחדים, וניכר כי נועד לגדולות. שקידתו והתמדתו בתורה, לצד נועם הליכותיו ייעדו לו עתיד מזהיר. כשהיה כבן שנים-עשרה שנים בלבד נפטר אביו. דודו ר' דוד הכהן שהיה ת"ח וגדול בהוראה ריחם עליו. הוא לקח אותו לביתו, דאג לו לכל מחסורו ברוחניות ובגשמיות וגידל אותו כבנו. רבינו התברך, כשהיה אצל דודו, מפי המקובל האלוקי רבי יעקב אביחצירא (ה'אביר יעקב') זיע"א, שיזכה להאיר את עיני ישראל בתורה. ברכת הצדיק התקיימה במלואה. רבינו עלה והתעלה בתורה ובחסידות עד שנבחר לשמש כאב בית הדין של מחוז תילוואת. רבינו הפך למנהיגם של יהודי הכפרים ממראכש ועד עמק הדרעא. שמו של רבינו הלך לפניו, והוא היה מכובד מאוד בפי חכמי דורו. בנוסף הועמד בראש הישיבה הגדולה 'אנגלז ביוניל' עם המקובל ר' דוד פרץ זצ"ל (מח"ס 'מגן דוד', שהיה גדול בתורת הנגלה והנסתר ומפורסם במופתים). יחד הם זכו להעמיד תלמידים רבים. כל ימיו נהג בחסידות ובפרישות. הוא מעולם לא ויתר על מנהגו לטבול, אף בימות החורף הקרים כשנאלץ לשבור את מי הנהר הקפואים. היה צם וכן עודד את היראים לצום 'תענית הפסקה' (תענית ממוצ"ש עד הקידוש של שבת לאחר מכן. שישה ימים רצופים! באותם הזמנים תענית זו היתה נהוגה בקרב רבים מיהודי מרוקו ואף אצל הנשים הצדקניות). הקים קרן בשם 'הכנסת כלה' עליה היה אחראי ואסף כספים עבורה. קרן נוספת שהקים נקראה בשם 'קמחא דפסחא' שעליה פיקח ואף השתתף בה באופן אישי, החל מזריעת החיטים וקצירתן ועד לחלוקת המצות לעניים. גאון בנגלה ובנסתר. ענותן מופלאה. נפטר ב-כ"ב סיוון ה'תש"א (1941). חי כ-81 שנים. נקבר בכפר תילוואת. ב-כ"ט סיוון ה'תש"ע (2010) לאחר שהיה חשש כבד לקברו של הצדיק הועלה במבצע מורכב לארץ ולאחר שהוציאו את גופו הטהור והשלם נקבר במושב תירוש. בנו, ר' מאיר מילא את מקומו.

אביו: הצדיק המפורסם ר' יוסף. **אימו:** מרת סעדה. **מרביתיו:** דודו, הגאון ר' דוד הכהן (מגדולי הפוסקים בדורו). **מתלמידיו:** הגאונים ר' רפאל בוסקילה, ר' יוסף פרץ, החסיד ר' שמעון הכהן, ר' יוסף אזגורי (זכה לגילוי אליהו הנביא), ר' שמעון דרעי (אחיו מאימו של רבינו). **ילדיו:** ר' מאיר (ממלא מקום אביו בהנהגת הקהילה במרוקו, וכן לאחר עלייתו לארץ בנתיבות), ר' רפאל החסיד, ר' ניסים (רב מושב תירוש). **מספריו:** **יירים משה**- סודות וחידושי תורה, מדרשים ודרשות, ופיוטים רבים.

יום אחד ה'אביר יעקב' הגה"ק רבי יעקב אביחצירא זיע"א הגיע לכפר יונילאן. הצדיק התארח אצל ר' דוד הכהן, הבית בו אימצו את רבינו. ה'אביר יעקב' זיע"א הביט בעיניו הקדושות בנער משה. הנער עורר את התפעלותו והרב שאל: "למי הנער הזה?". ר' דוד סיפר כי הילד התייתם לאחרונה מאביו ומאז הוא מגדל אותו בביתו. באותה הזדמנות ביקש שיברך את הנער. ה'אביר יעקב' כיבד את הנער משה בחתיכת סוכר, בירך אותו והבטיח לו כי יגדל בתורה ויזכה להיות גדול בתורה ויאיר את עיני ישראל. במשך השנים ברכתו של ה'אביר יעקב' התקיימה במלואה.

על גדולתו של רבינו סיפר תלמידו ר' רפאל בוסקילה זצ"ל כי פעם בשיעור גמרא, בעת שלמדו את דברי האמורא שמואל שאמר: "נהירין לי שבילי דשמיא כשבילי דנהרדעא" (ברכות נח:). אמר ר' משה בענווה בלשון ערבית **"בנדימל"**, רוצה לומר: **"וכי רק הוא רואה אותם? והלא גם אנחנו רואים אותם"**. רבינו למעשה לא הבין: "מה החידוש פה, שהאמורא שמואל היה צריך לספר לנו זאת?".

רבינו היה יוצא לסחור בעונות האגוזים כדי לממן את הוצאות הישיבה. פעם אחת נסע יחד עם סוחר ממולח לכפר סמוך כדי לרכוש כמות גדולה של אגוזים. במעמד הקניה, התחלקו ביניהם ר' משה והסוחר בספירת האגוזים. לאחר מכן שילמו למוכר הערבי את כספו. בדרכם חזרה ליוניל, שח הסוחר אודות הקניה המוצלחת ואמר לרב: **"לו הייתי סוחר על הספירה המדוקדקת של רבינו, לא היינו מרוויחים היום מאומה"**. כשרבינו הבין כי הסוחר רימה בספירה, הוא נחרד עד עמקי נשמתו וציווה להשיב מיד את הגזילה. כאשר הסוחר הודה על רמאותו בפני המוכר הערבי, הלה נדהם מיושרו של הרב והודיע כי הוא מוותר על כספו. רבינו עמד איתן בדעתו כי אינו מוכן שיהיה ברשותו כסף גזול, ובכך גרם לקידוש ה' גדול.

אנשים שהיו נוכחים בהלוויה במושב תירוש לאחר שהעלו את עצמותיו הטהורות סיפרו על פטירתו. הם זוכרים כי בילדותם, ביום כ"ב סיוון ה'תש"א רבינו נפטר. הצדיק אסף את בני קהילתו לפני פטירתו סביב מיטתו ונפרד מהן בדברי מוסר והתעוררות. במילותיו האחרונות אמר לסובבים כי ברכותיו במיטה שלו, **וכל אדם הזקוק לישועה או ברכה לא יושב ריקם כשיאחז את המיטה. לאחר פטירתו של הרב זצ"ל, אנשים רבים זכו להיוושע וראו ברכות בזכות המיטה.**

בנו, הגאון ר' ניסים, ונינו של הצדיק ר' חנניה טיפלו בהעלאת עצמות הצדיק לארץ. לשם כך הוכנו אנשים שיטפלו בכל הנושא. גדולי הדור הגיעו לאולם ההספדים ברחבה בכניסה לבית העלמין במושב תירוש כדי להספידו כראוי לת"ח עצום כמוהו. הרה"ג ר' יצחק הכהן (רבה של שכונת שמואל הנביא בירושלים), האדמו"ר ר' יחיאל אבוחצירא (רבה של רמלה), הגאון ר' חיים סויסה (מח"ס 'מנחת ערב'), הרה"ג ר' שמעון כהן (ראש ישיבת 'תורה אור' באשדוד), הרה"ג ר' ישראל יפרח (אב"ד בירושלים וחבר ביה"ד הגדול), והרה"ג ר' דוד בניזרי (ראש כולל 'אור החיים' בבית שמש) היו בין המספידים הרבים. הרבנים נשאו במשך כשעתיים דברי התעוררות במעלת שבחו וגדולתו של הצדיק זצ"ל שעצמותיו הובאו לקבורה בארץ ישראל בס"ד במבצע מורכב ומיוחד. הצדיק נקבר לאחר חצות היום בערב שבת קודש.

האדמו"ר הרב ישראל מרדכי טברסקי מרחמסטריווקא זצ"ל - נולד ב-ז' סיוון ה'תרפ"ט (1929). נקרא על שם הבעל שם טוב הקדוש (ר' ישראל) ועל שם בן דודו של סבו (ר' מרדכי מזלטיפולי) שנפטר שבועיים לפני לידתו. בהתחלה למד בת"ת 'עץ חיים' בירושלים. בהמשך למד בישיבת 'חיי עולם' ולאחר מכן בישיבת 'שפת אמת'. כבר מילדותו היה מנותק מ'הבלי העולם' ושוקד על התורה הקדושה ולעיתים היה שוכח לאכול וממעיט בשינה. לאחר חתונתו המשיך ללמוד בהתמדה שעות ארוכות והיה יכול לשבת קרוב ליממה רצוף בבית המדרש. בצעירותו ייסד את ישיבת 'מאור עיניים'. לאחר פטירת אביו סירב לקבל את האדמו"רות אולם ר' אברהם יהושע העשיל טברסקי ממכונבקה זקן אדמו"ר צ'רנוביל הכריחו לשמש באדמו"רות. גם כשהיה אדמו"ר רוב יומו עסק בלימוד וכך קרא לחסידיו להקדיש את זמנם ללימוד. היה מסיים את הטיש בליל שבת מוקדם ומיד פונה ללימוד, והיה מורה, שמי שרצה ללמוד שלא יגיע לטיש. רבינו - היה בו הכול: תורה, תפילה, יראת ה', קדושה וטהרה, פרישות, מידות נאצלות, חכמת חיים, אהבה לתורה הק' ללא מיצרים, ענווה מופלאה, בקיאות עצומה בתורה הקדושה והעידו החברותות שלמדו עימו בצעירותו, כי מדי יום ביומו - למד לא פחות מעשר שעות רצופות ללא הפסקה. נפטר ב-כ"ב סיוון ה'תשס"ד (2004). חי כ-75 שנים. ציונו באוהל אדמו"ר רחמסטריווקא בהר הזיתים בירושלים.

אביו: האדמו"ר ר' יוחנן (ר' יוחנטשה). **אימו:** מרת רבקה (בת ר' נחמן יוסף ווילהלם). **אשתו:** בת ר' סנדר אורי (מצאצאי האדמו"ר ר' צבי אלימלך שפירא מדינוב - בעל ה'בני יששכר'). **חברותות:** הגאונים ר' אברהם חיים ברים, ר' נטע ציינורט, כ"ק האדמו"ר רשנ"נ מלעלוב, ר' דוד שובקס ור"י וינגרטן. **בנו:** האדמו"ר ר' דוד (האדמו"ר הנוכחי). **חתניו:** הגאונים ר' שמואל אבא טברסקי, ר' דוד יצחק יעקב בידרמן, ר' נחמן יוסף. ר' משה אשכנזי, ר' יהושע מנחם שטרן, ר' שלמה טייטלבוים (האדמו"ר מאלסק), ר' בן ציון רבינוביץ' (משפיע בישיבת 'מאור עיניים' ובישיבת 'שערי תורה').

להלן סיפורים מופלאים, המעובדים מתוך 'שחרית- העיתון הדיגיטלי היומי של הציבור החרדי': רבינו לא הרגיש כל פחיתות כבוד לעשות כל מלאכה המוטלת עליו, גם אם אין זה מדרכם של אדמו"רים. סיפר אחד מתושבי ארה"ב שכאשר אחד מצאצאי רבינו נסע לארה"ב, וכשהיה שם השכיר את דירתו שבארץ ישראל למשך חודש ימים ורשם לשוכרים מספר טלפון למקרה שתהיה בעיה, והיה זה מספר הטלפון של רבינו בירושלים.

כאשר הגיעו לבית הרגישו שיש בעיה במקרה, ומיד התקשרו למספר הטלפון שהיה בידם, ורבינו ענה בטלפון ואמר לו, שהמקרה לא עובד (הם כמובן לא ידעו עם מי הם מדברים). ענה רבינו, שהוא מיד בא לראות, מה קרה. לאחר כרבע שעה רבינו הגיע לביתם, וראו אדם מבוגר עומד בפתח והכניסו אותו - כי לא הכירו אותו אישית. רבינו ניסה לתקן את המקרה, וכשלא הצליח, התכופף ושכב על הרצפה, כאשר הוא מנסה לבדוק מכל הצדדים היכן התקלה... ולאחר שלא הצליח לתקן, אמר להם, שלא ידאגו, כי הוא כבר יקרא לטכנאי על חשבוננו, ורק בשבת, כאשר הגיע השוכר ל'טיש' של רבינו, הבחין בכך, שאותו 'טכנאי' זקן אינו אלא רבינו...

באחת השנים הראשונות להנהגתו, בא אליו יהודי אחד, שסיפר על מיחושים שונים, שתוקפים אותו, ואמר שבעבר נוטל היה אי אלה גלולות להרגעה - אולם, אלה אזלו, וכבר אינם בהישג יד. הרבי שאלו למקום מגוריו ובירכו בחמימות. בערבו של יום הבחינו תושבי שכונת סנהדריה, מקום מגוריו של אותו יהודי, בדמותו של האדמו"ר מרחמסטריווקא ההולך מבית לבית ומחפש אחר דירת מגוריו של יהודי זה, התברר, שבאותו יום טרח רבינו להשיג למענו את התרופות, ובא להביאן אליו - ולכן חיפש את הכתובת המדויקת...

גם לאחר שהוכתר לאדמו"ר, המשיך רבינו ללכת לבדו ברחוב ללא גבאי, ואף היה מגרש את הנטפלים אליו, כאומר, אני יודע את הדרך לבד, עד שהגאב"ד הגאון רבי יצחק יעקב וייס (בעל ה'מנחת יצחק') זצ"ל הוכיחו על כך ואף אמר לו, שהוא גוזר עליו בגזירת רב, שלא ילך לבדו ברחוב, ומאז לא גירש את הגבאי, ואף מסופר כי נכנס פעם למספרה בשכונת גאולה כהרגלו תמיד - ולא רצה להטריח אחרים שיבואו לספרו, וישב שם יחד עם שאר האנשים, עד שהגיע תורו, ולא הניח לנמצאים שם, שיותרו לו על תורם...

עד סוף ימיו לא הניח, שסובביו יעשו לכבודו. כאשר נערכו תפילות לרפואתו ב'כותל המערבי', בתקופה הראשונה של מחלתו, נסער מכך נוראות ואמר שאינו מבין את המהומה, במה הוא שונה מכל יהודי אחר, למה מרעישים אצלו יותר מכל יהודי אחר הזקוק להיות בריא...

כאשר בנו נסע פעם לחו"ל, ניצל רבינו את העובדה שדירתו ריקה ומצא בה מקום נסתר להגות בתורה הקדושה שעות רבות באין יודעים. הדבר התגלה כאשר לפתע אירעה 'הפסקת חשמל', והשכנים הבחינו בנר הדולק מתוך הבית ה'ריק'...

חתנו הגאון ר' יהושע מנחם שטרן שליט"א סיפר: "לא אשכח, כאשר ביקש פעם מו"ח זי"ע לצאת ולקדש את הלבנה, והיו עננים רבים, והיה צורך להמתין דקה קלה עד שיתבהרו השמיים. באותם רגעים אחדים שב מו"ח אל חדרו ואחד שהציץ פנימה - ראהו לומד ביגיעה בספר חזו"א - הלכות מקוואות".

ויפר חתנו הגב"צ רבינוביץ' שליט"א: "זכורני כי בליל פורים היה מו"ח זי"ע שוקד על לימודו כל הלילה, וכלל לא עלה על יצועו באומרו, שכדי לקיים מחר את מצוות היום - אינו צריך להיות במלוא כוחותיו, שכן ניתן לקיים 'משלוח מנות' גם מתוך עייפות. ביום הפורים ערך שולחן לקהל והמונים הגיעו להיוושע אצלו בכל העיניים, אולם, אחר שהחשיך היום, שוב מיהר כבר לגמרא, אותה אהב מכל החמדות שבעולם והחל לומד בשקיקה שעה אחר שעה, כהולך מדברות, שלא ראה מים זה מכבר, באומרו: 'הן כל היום לא למדנו מאומה'."

רבי איתמר רוזנבאום זצ"ל האדמו"ר מנדבורנה - נולד ב-ה'תמ"ז (1886) בעיר קרטשניף שברומניה. נקרא על שם זקינו הרה"ק רבי איתמר הכהן מטשיזקוב. בצעירותו לקה בלבו, ואז כתב לו אביו במכתב, שמכונן שנרא ע"ש זקינו שהאריך ימים והיה עשיר, כך הבטיח לו שיאריך ימים ולא יחסר לו כלום, וסיים את מכתבו: **"ודברי ברוח-הקודש נאמרו!"**. וכך אכן היה. עוד בחיי אביו, בהיותו כבן 15 החל לכהן באדמו"רות בצ'רנוביץ' ושם הקים את בית-מדרשו. עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה עבר לוינה ולאחר מכן לקרטשניף. לפני מלחמת העולם השנייה חזר שוב לצ'רנוביץ'.

בימי השואה הוא וכל בני משפחתו ניצלו בנסים גלויים והוא בשנת ה'תש"ח עבר לניו-יורק שבארצות הברית. שם הקים את בית נדבורנה עד עלותו ארצה בשנת ה'תשכ"ט (1969). שם קבע את משכנו בתל-אביב בשכונת יד אליהו. שם יסד את בית-מדרשו 'באר מים חיים', ניהל את חצרו וחסידיים רבים נהרו אליו לשמוע את תפילותיו הנרגשות ולהתברך מפיו. נחשב בסוף ימיו לזקן אדמו"רי נדבורנה. **ענוותן. הסתיר את שיעור קומתו מעיני הבריות. בעל רוח-הקודש.** האדמו"ר מגור, רבי ישראל אלתר זצוק"ל, נסע פעמים רבות לתל-אביב כדי להמתיק סוד עם רבנו. פעם כאשר יצא ה'בית-ישראל' מהפגישה עם הצדיק, אמר לאנשים מסביבו: "תכנסו ותראו, איך יהודי צריך להראות!". ביום האחרון לחייו הבחין שאחת מפתילות ציציתיו נקרעה, והבין כי אינו זקוק למצווה זו והכין את עצמו למעבר לעולם הנצח. נפטר בערב שבת קודש, כ"ב בסיוון ה'תשל"ג (1973). חי כ-87 שנים. ציונו בהר הזיתים.

אביו: האדמו"ר ר' מאיר מקרטשניף. **סבו:** באדמו"רים ר' ישכר בער ור' מרדכי (הקים את בית נדבורנה). **אשתו:** מרת מלכה רובין (בתו של רבי אשר ישעיה מקולבוסוף). **בניו:** ר' חיים מרדכי, ר' מאיר (רבה הראשי של קובה ורב קהילה במקסיקו), ר' ישכר בער מסטרוז'ניץ, ר' יצחק אייזיק מזוטשקה, ר' אשר ישעיה מנדבורנה-חדרה. **חתניו:** ר' שלום ישכר בער שפירא מקאכניע, ר' ישראל דוד משאץ-שנדישוב, ר' אברהם אבא לייפר מפיטסבורג, ר' מאיר אייזיקסון מרומאן מפילדלפיה (אחייניו).

על העובדה, כי הרב היה בעל רוח-הקודש ומהו כח העצום הטמון בספר התהילים ניתן למצוא בקונטרס 'עובדות וסיפורים על הרה"ק רבי איתמר זצוקל"ה' וכך סיפר בנו, כ"ק מרן האדמו"ר זיע"א: "זכרתי בילדותי אשר פעם אחת באמצע הלילה עורר אבי הרה"ק רבי איתמר זיע"א את אמי הרבנית הצדקת מרת מלכה ע"ה משנתה ואמר לה אשר אחד מאנשי שלומי [רבנו זיע"א אמר את שמו] **מהעיר הסמוכה צריך לישועה,** ושתעזור לו באמירת התהילים, ושניהם ישבו ואמרו תהילים בהתעוררות רבה".

"אחר זמן נשמעו נקישות חזקות בדלת, ואבי פתח הדלת, **והנה בפתח עומד שם אותו היהודי, שעליו אמרו תהילים,** והרגיע אותו אבי ונתנו לו לשות, ויספר הלה, שהיה אצל נכרי אחד בשביל מסחרו כדרכו, **ואותו נכרי היה חייב לו סכום כסף.** הנכרי דיבר עמו על דא ועל הא, ולפתע נעל אותו באחד מהחדרים וקשר אותו שם, והלך להביא כלי משחית כדי להורגו, ואז לא יצטרף להחזיר את הכסף, ואותו יהודי לא מצא שום דרך לברוח, והחל לבכות, היות שחשש על חייו. ואחר כך הרגיש, שאינו קשור כל כך, ופתח תיכף הקשרים מעליו וברח בחשאי מבית הנכרי, ואינו יודע משום מה ברח דווקא לכאן לבית הרבי".

● **יפור נוסף** שהובא בקונטרס זה אותו סיפר יהודי אחד מתושבי שכונת יד אליהו, שהייתה לו חנות בסמוך לבית רבינו ברח' הפלמ"ח. יום אחד באו אליו ביקורת פתע ממס-הכנסה, והוא ידע אשר אצלו המצב בכי רע, ואין שום התאמה בין פנקס למשנהו, **ומרוב בהלה ברח מהחנות ישר לבית רבינו.** אנשי הביקורת שראו אותו בורח, החלו לרדוף אחריו. היהודי נכנס לביהמ"ד ומשם ישר לדלת השמאלית ליד המזרח לחדרו של רבינו הסמוך לביהמ"ד, ובכה ואמר שאנשי מס הכנסה רצים אחריו, ואם ייתפס המצב מר עבורו. אמר לו הצדיק שיאחז בכיסא שלו, בינתיים חיפשו אנשי מס הכנסה את היהודי, ובטעות נכנסו לדלת בצד ימין הפונה לכיוון המקווה. לאחר חצי דקה הבינו, כי טעו ונכנסו לחדרו של רבנו, וראו את הצדיק יושב בשולחנו, והתנצלו לפניו שנכנסו בלא רשות, ויצאו מהבנין בידיים ריקות, והיהודי שהיה בחדר ואחז בכיסא נשם לרווחה, והתקשה להאמין, **שעל אף שהם היו במרחק של חצי מטר ממנו- הם לא ראו אותו בזכות רבנו הקדוש.** אמנם אז פתח עליו רבנו בתוכחה: "כך מנהלים עסק? בשביל שאתה לא יודע לסדר את החשבונות, הייתי צריך לעשות בשבילך כזאת?!", ורבינו ביקש ממנו שיראה לסדר חשבונותיו בטוב טעם מכאן ולהבא.

● **יפור בנו כ"ק מרן אדמו"ר מנדבורנה** חדרה שליט"א: "רוח קדשו של אבי הייתה כאחד הצדיקים הקדמונים, באחד מהימים הגיע אליו יהודי ובידו קוויטל ארוך מאוד - כלומר, ילדים רבים. בקוויטל התאונן היהודי על מצבו הדחוק, ועל כי אינו מוצא פרנסה לכלכל את ביתו. אבי התבונן בקוויטל והשיב ליהודי: **'ה' יעזור שבשנה הבאה תזכה לילד נוסף.'**" הלה חשב, שאבי לא מבין את רצונו ולכן אמר: 'רבי אין לי מה לאכול, ב"ה ביתי מלא כבר בילדים'. אבל אבי התבונן שוב בקוויטל והשיב באותה ברכה. **ואכן כעבור שנה נולד לו בן.** הגיע היהודי לבשר לאבי על השמחה, ואז נענה לו אבי בפנים שוחקות וסיפר לו: 'לפני שנה כשנתת לי את הקוויטל התבוננתי היטב בשמות כל בני הבית וראיתי שלאף אחד מהנפשות הרשומות אין מזל לפרנסה". נאלצתי אפוא לברך בילד נוסף אשר יוולד עם שערי פרנסה- מעכשיו תמכור תפוחים!' ואכן מאותה עת שפר עליו מזלו ופרנסתו הייתה בהרחבה ובשפע רב".

הגאון הרב דוד דייטש זצ"ל- נולד ב-י"ז בחשוון ה'תקט"ז (1755) בעיירה ניטרה בהונגריה. בצעירותו למד בפרשבורג בהמשך עבר ללמוד בפראג. רבו המובהק ה'נודע ביהודה' העריך מאוד את רבינו. בספרו שו"ת ה'נודע ביהודה' מובא כארבעים תשובות הלכתיות שנכתבו לרבינו. מרן רבי משה סופר (ה'חת"ם סופר') שלח אל רבינו פתקאות וביקש ממנו שיזכיר בתפילה אותו ואת בני ביתו. בשנת ה'תקמ"ד (1784) התחיל לשמש כרבה של ימניץ. בשנת ה'תק"ן (1790) עבר לכהן כאב"ד פראונקירכן אשר הייתה אחת משבע קהילות הידועות בהונגריה. לאחר כעשר שנים עבר לכהן כרבה של סרדהלי.

משנת ה'תק"ע (1810) רבינו כיהן כרבה של העיר נובומסטא ('עיר חדשה'). תפקיד אותו מילא עד יומו האחרון. לחם רבות בתנועת ההשכלה. עמדות מופלא. העניות שררה בביתו, למרות זאת היה מחלק את משכורתו לעניים. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. רבינו ר' משה טייטלבוים (ה'ישמח משה') העריך את רבינו מאוד וכתב עליו: "הליכות עולם לו יוצא מפי קדוש וטהור, טיהר גברא קדישא, הרב הגאון הצדיק האמיתי המפורסם... ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' הוא". נפטר בערב שבת קודש, כ"ב סיוון ה'תקצ"א (1831). חי כ-76 שנים.

סבא (מצד האב): ר' מרדכי (רבה של פרישטאט ומח"ס 'מור דרור' על הש"ס). **אביו:** ר' מנחם מנדל (כיהן כדיין בעיר). **אימו:** מרת רייזל (בת ר' דוד טוטוואס). **אשתו:** מרת מרים (בת דוד, רבי משה מטוואס). נישא בשנת ה'תק"מ). **ילדיו:** ר' מנחם (רב בוורובה), ר' יחזקאל, ר' יהודה לייב, בתו מרת רייזל (נישאה לר' יוסף פוקס מנובומסטא), מרת אסתר יוטל (נישאה בזיווג ראשון לר' מיכאל זלצר מסרדהלי ובזיווג שני לר' דב בער רוזנר). **חתניו:** ר' יוסף פוקס מנובומסטא, ר' מיכאל זלצר מסרדהלי, ר' דובער רוזנר, ר' מאיר א"ש (אב"ד אונגוואר מח"ס שו"ת 'אמרי אש'), ר' וואלף שרטר (דיין בנבומסטא), ר' פינחס דייטש. **מרבתי:** הגאונים ר' מאיר ברבי, ר' יחזקאל לנדא (ה'נודע ביהודה'). רבינו היה תלמידו המובהק. **מספריו:** **אוהל דוד**- חידושים על מסכתות פסחים, סוכה, חגיגה, יבמות, שבועות, ביצה ועוד מסכתות **•חומת אש**- חידושי רבינו **•שאלות ותשובות הגאונים בתראי**- חידושי רבינו **•זוכר הברית**.

פעם אחת רבינו בא לבקר את מרן החת"ם סופר. הלבוש של רבינו היה קרוע. החת"ם סופר שאל: "האם אין לך לבוש אחר?". רבינו השיב בחיוב. מרן החת"ם סופר היקשה: "אם כן, מדוע אינך לובש את הלבוש האחר?". רבינו הסביר שהלבוש השני קרוע עוד יותר מזה.

מרן החת"ם סופר פעם אחת התארח אצל רבינו. על השולחן הונחו כפות של עץ שהיה מצויר עליהם פרחים. מרן החת"ם סופר התבונן על הכפות כי על שולחנו אכלו בכפות נאים ממתכת. רבינו בתמימותו חשב שמרן החת"ם סופר מתבונן עליהם מחמת חשיבותם ועלול לחמוד אותם. מיד רבינו אמר: "רבינו, אני מעניק לך את כפות העץ במתנה גמורה, שלא חלילה תעבור על 'לא תחמוד'".

פעם אחת אשה עניה הגיעה לבית רבינו. היא סיפרה לו כי אין לה כסף והיא צריכה לחתן את בתה. הצדיק לקח את הכרית של מיטתו ונתן לה כדי שתמכור ותיקח את הכסף לצורכי הכנסת כלה. כשאשתו הגיעה וראתה שהכרית חסרה, היא התחילה לצעוק בקול מר, כי היא הטמינה בתוך הכרית סכום גדול שישמש לנדוניה של בתה (היא היתה חייבת לעשות זאת ולא לספר לרבינו- אחרת היה מחלק את הכסף לעניים). היא שאלה את רבינו: "למי נתת את הכרית?". רבינו ענה שהעניה לא תחזיר לה את הכרית, כי היא לא נתנה לה אותה אלא הוא ילך לעניה. כשהגיע רבינו לאותה אישה הוא הזהיר אותה שלא תמכור את הכרית מכיוון שיש בתוכה כמה מאות רובלים. לכן אמר לה, שתיקח את הכסף מתוך הכרית, ורק לאחר מכן אם תרצה למכור את הכרית, תעשה כן.

רבינו הגיע פעם אחת לעיר ניטרה. אף אחד לא ידע לשם מה. באותו היום היה ברית מילה של נכד ת"ח ושמו ר' פינחס. אותו רב היה בן תורה וירא ה', אולם הוא היה עני. רבינו ביקש שיקראו לרופא לפני שיעשו את הברית והם עשו כן למרות שלא הבינו מדוע. ר' פינחס התעלף מיד לאחר הברית. הרופא שהיה במקום ניסה לטפל בו אולם הוא לא הצליח ור' פינחס נפטר לבית עולמו. רבינו סיפר שהנפטר היה אחד מ-ל"ו הצדיקים הנסתרים. כששמעו זאת כל אנשי העיר מיד התקבצו וליוו את הנפטר לבית-עולמו. כשרבינו נכנס לבית הקברות הוא התחיל לצעוק בקול: "ברוכים הבאים. ברוכים הבאים. ברוכים הבאים". האנשים שאלו את רבינו למי הוא אומר זאת. רבינו אמר להם: "מה אעשה לכם, שאינכם רואים את שלושת כיתות הצדיקים שבאו ללוות את ר' פינחס".

פעם אחת רבינו חזר מחתונה. בדרך פגש בעובר אורח שהלך ברגל מהחתונה. רבינו הזמין אותו לעלות לעגלה. האורח ידע כי רבינו חזר מחתונה והוא היה הרב המקדש ולבטח הוא קיבל על כך סכום כסף. לאחר מספר דקות האורח התחיל לחפש בכיס של רבינו. רבינו לא רצה לבייש את האורח ולכן עשה את עצמו מתנמנם. לאחר שהאורח הצליח לקחת את הכסף, הוא ירד מיד מהעגלה. מאותו היום אותו האיש הלך לחתונות שרבינו חיתן, לאחר מכן היה הולך ברגל וידע כי רבינו יזמין אותו לעלות לעגלה ושוב היה לוקח מרבינו את הכסף. פעם אחת שהאורח היה באכסניה עם חבריו הוא סיפר להם מה שהוא עושה. אחד מחבריו התקנא בו והלך לחתונה שרבינו חיתן, הוא לא לקח בחשבון שחבריו רוקן לרבינו לפני כן את הכיס. אותו אדם עלה לעגלה. רבינו נראה מתנמנם והוא הכניס את ידו לכיס. לצערו הוא לא מצא מאומה. הוא חשב שמא הכסף נמצא בתחתית הכיס ולכן הכניס את ידו. רבינו פתח את עיניו ואמר לו: "באת מאוחר מדי. חברך כבר לקח הכל!". האיש הבין עכשיו עד כמה גדולה מעלת רבינו. (הסיפורים מעובדים מתוך 'תולדות אנשי מופת')

באחת השנים רבינו בשעת 'כל נדרי' נשא דרשה חוצבת להבות אש באוזני קהל עדתו. הרב לא היה יכול להתאפק והוכיח את העם בדברי כיבושין היוצאים מן הלב. אחרי שסיים את דבריו ליבו נקפו, מדוע עשה כזאת לצער יהודים. הדבר גרם לו לחלישות הדעת בתפילת מעריב. בלילה הוא לא הצליח להירדם ונפשו היתה עגומה עליו במשך כל היום הקדוש. בליל מוצאי יום כיפור אחר התפילה לפני שעזב את ביה"כ הוא קרא לשמש וביקש את מפתח בית החיים. לאחר שלקח את המפתח אמר: "אני רוצה לראות אם מישהו יצטרך את המפתח עד יום כיפור הבא". כדבריו כן היה, המפתח נשאר ברשותו שנה תמימה ואף אחד לא נפטר. (בית יעקב, תולדות הצדיקים)

אם ראשונים כמלאכים - הרב הצדיק יהודה אסאד זצ"ל

הרב יהודה אסאד זצ"ל: נולד באסאד שבהונגריה בשנת ה'תקס"ג (1803). נודע כעילוי עוד מילדותו. מגדולי רבני הונגריה. **גאון אדיר בנגלה ובנסתר. עניו. מלומד בניסים. סייע לעניים וליתומים. לא הביט במראה ואף לא ידע כיצד הוא נראה.** העיד על עצמו, כי השכינה נשקפת בפניו. נלחם נגד תנועת ההשכלה. שימש כדיין בקהילת סרדהלי והקים בה ישיבה גדולה ובה מאות תלמידים. שימש כאב"ד בעיירות ראגנדארף, סרדהלי וסמיניץ. עד לפטירתו. נפטר ב-כ"ג סיוון ה'תרכ"ו (1866). חי כ-63 שנים. ציונו בסלובקיה. בנו, ר' אהרן שמואל מילא את מקום אביו.

רבינו - בחיי חיותו לא הניח לצייר את צורת קודשו. ישנן שתי גרסאות באשר לתמונתו. הגרסה הרשונה מספרת, כי לאחר פטירתו, ביקשו מוקיריו ותלמידיו להנציח את תמונתו, כדי שיישאר להם זכר, ולכן הלבישוהו בבגדי שבת והושיבוהו על כסאו לאחר פטירתו. כל אלו שלקחו חלק בדבר לא השלימו את שנתם. הגרסה השנייה אומרת, שבשעת לווייתו של רבינו הובעה משאלה ע"י תלמידיו להנציח את רבינו. לאחר דין ודברים פסקו גדולי הדור להתיר את ציור קלסתר. התמונה הופצה בכל רחבי הונגריה. ההכנסה הייתה בסך 1,200 פלורין. סכום מכובד להשיא בכבוד את בתו הצעירה.

אביו: ר' ישראל. **אשתו:** מרת אסתר אבאנני. **ילדי:** ר' מרדכי, ר' יצחק משה, ר' אהרן שמואל, טשארנא ביישץ, הינדל ביכלר, שרל ביכלר, פרומט ויינר, מלי מירל מרים וזנר, ביילא שולמן. **מרבתי:** ר' מרדכי בנט (מהר"ם בנט), ר' משה סופר (החת"ם סופר). **מספרי:** יחידושי ר' יהודה אסאד - פרקי אבות **ידברי מהרי"א** - חידושי אגדה על התורה ודרושים, הספדים ומאמרים.

שנת ה'תר"ח (1847) הייתה שנת פרעות במדינה, וכמובן שהיהודים היו הקורבנות הראשונים. השמועה פשטה בעיירתו של רבינו, שקבוצת שוודים מתכננת לערוך פשיטה בליל הסדר, בשעה שכל היהודים מסובים לשולחן החג. באו ואמרו זאת לרב והוא ביקש מתושבי העיירה - שיעשו כולם את הסדר בצוותא.

הצדיק ישב בראש ועודד את התושבים. כשבא הצופה והודיע שהשוודים מתקרבים לשערי העיירה, **יצא הרב לקראתם, יחיד, כשהוא עטוף בקיטל לבן, וצעד בבטחה לכיוון השוודים. כשהגיע לטווח ראייה הוא קירב את השופר, שהיה בידו לפיו והחל לתקוע בו.**

בו במקום פרצה מהומה בקרב השוודים והם נסו בבהלה. במהלך המנוסה מתו רבים מהם, כשהם נרמסים בידי הסוסים וביד חבריהם הנמלטים. בעקבות אירוע מופלא זה הוקמה אנדרטה גדולה בצוקם, לזכר החללים שנפלו באותו לילה.

כששמעו זאת תושבי העיר הגויים, התמלאו קנאה והתארגנו לפגוע ברב העיר. הם ארבו לו בכיכר העיר, וכשהתקרב אליהם **יצא אחד מהמון, אופה העיר, שהיה אדם אלים, ונפנף בחרבו כלפי הצדיק, שהתקרב אליו ללא פחד.**

חמתו של אותו אופה בערה בו ביותר. הוא הניף את חרבו למעלה בכל כוחו על מנת להורידה בכוח כדי לפגוע בגופו של הרב. **אולם כאן קרה הנס, ובמקום לנעוץ את החרב ברב, ירדה החרב וחתכה את ידו הימנית של אותו אופה.** הבין מיועדו בשל מה הרעה ולאחר ימים ניתן היה לראותו **מסתובב בעיירה ומזהיר את חבריו הגויים, מפני סופו של מי שמעיז לפגוע ביהודי. כך פעל שנים רבות.**

התמונה המופיעה הינה תמונה יחידה הקיימת (התמונה הראשונה צוירה מתוך הציור השני המקורי). ולעצם קיומה ישנן שתי גרסאות, שהרי בחיי חיותו לא הניח לאף אדם לצייר את תמונתו. הגרסה הראשונה מספרת כי לאחר פטירת הרב, תלמידיו הרבים שהעריצו אותו ביקשו להנציח את תמונתו כדי שיישאר להם זכר.

על כן גמרו בליבם מספר תלמידיו להלבישו בבגדי שבת והושיבוהו על כסאו לאחר פטירתו וכך ציירו את צורתו הקדושה. אומנם כל אלו אשר לקחו חבל הזה הרע להם במאוד לא הוציאו את שנתם!!! ונענשו עבור כי הטריחו את גוף קודשו אחרי פטירתו לטלטל אותו על צורך זה.

בגרסה אחרת, שסופרה ע"י הרב אברהם יהודה ליכט, מסופר שבשעת הלווייתו של הרב הובעה ע"י מאן דהו המשאלה להנציח את קלסתר פני הצדיק, הוצעה השאלה לפני כל אותם הרבנים שבאו להלווייתו, כדת מה לעשות? מצד אחד התנגד הרב בימי חייו להצטלם אולם מאידך גיסא, משתוקקים היו תלמידיו ומעריציו לראות פני רבם ולהשימו מול עיניהם תמיד.

לאחר דין ודברים, שארך זמן מה, פסקו רבני וגדולי הדור להתיר את ציור קלסתר דמותו הקדושה. לפיכך הלבישו את גופו הטהור בבגדי שבת והושיבוהו על כסאו כאילו חי וצילמוהו. **התצלומים הופצו בכל קהילות הונגריה, ההכנסה הייתה 1.200 פלורין. סכום שהספיק להשיא בכבוד הראוי את בתו הצעירה.**

היה זה לפני כמאה ושבעים שנים. באותה התקופה ניסו המשכילים לשבור את החומה האיתנה של החינוך היהודי הטהור. הם השפיעו על שילטונות אוסטרו-הונגריה לחייב את ראשי הישיבות ללמד את התלמידים גם מקצועות חול. הרבנים, התנגדו נחרצות לדרישה וניסו בכל כוחם לבטל את הגזרה. כל גדולי הדור ישבו שעות רבות ודנו בעניין. הם ניסו לפנות לכל הנוגעים בדבר - אך מאומה לא עזר.

לבסוף הוחלט ששניים מגדולי הדור יגשו לארמונה של מלכת אוסטריה ויתחננו לפניה שתבטל את הגזירה. השנים היו מן החת"ם סופר ותלמידו ר' יהודה אסאד. שני הרבנים יצאו לדרך. הם נסעו לעיר הבירה, הלכו לארמון המלכה וביקשו להתקבל לפניה. דבר שהיה בגדר כמעט בלתי אפשרי. שמראם הרשים את השומר בפתח והוא הכניס את הרבנים לאולם ההמתנה, והורה להם להמתין עד שיורשו להיכנס לפני המלכה.

האולם היה מפואר ביותר: קירותיו היו מצופים במראה מבריקה. הרצפה משיש ורהיטיו עשויים מעץ מיוחד במינו. הרבנים נשארו לעמוד היות ולא ידעו האם יש בעיית שעטנז בריפוד הספות. מול המראה הבוהקת מולם השתקפה דמותם. היות וכל רגע פנוי היו מנצלים ללימוד התורה, גם כאן, בעוד הם ממתנים החלו לעסוק בתורה. תוך דקות ספורות היו שני הרבנים שקועים בלימודם. הגאון ר' יהודה הרצה מערכת בלימוד ורבו החת"ם סופר הקשה. ר' יהודה תרץ ורבו האיר נקודה נוספת בסוגיה.

פתאום הרים רבינו את עיניו, הביט לעבר המראה ונתקל בדמות העומדת מולו. הוא פנה לחת"ם סופר ואמר בהתרגשות: "הבה נקבל את פני היהודי הקדוש הזה העומד לפנינו. פניו מאירות והשכינה שורה עליו! ניקח ממנו ברכה לפני כניסתנו למלכה, שיצליח ה' דרכנו וישים בפינו את המילים הנכונות לביטול הגזרה".

חיך עלה על פניו הקדושות של החת"ם סופר. הוא הבין שר' יהודה, ברוב טהורתו, לא הכיר את דמותו הוא המשתקפת במראה (הרב מעולם לא הביט במראה ועל כן לא הכיר את דמותו). כשראה ר' יהודה את חיכוך של רבו, הבין כי דמותו נשתקפה לנגד עיניו וניסה לתקן את עצמו: "את דמותכם ראיתי ואלכם התכוונתי".

אך ידע החת"ם סופר שאת קלסתר הרב הכיר תלמידו, אך דמותו שלו היא זו שהייתה לא מוכרת לו. "רבי יהודה", אמר הרב לתלמידו האהוב, "דבר לא יעזור לכם. אתם בעצמכם הכתרתם את עצמכם בתואר קדוש!". ר' יהודה שתק ואז נקראו שני הרבנים להכנס אל טרקלינה של המלכה. המלכה ישבה בכסאה, מביטה בשני היהודים הנכנסים אל החדר. המלכה לא הייתה אוהדת יהודים ולא שמחה כלל וכלל לעובדה ששני יהודים מבקשים להיכנס אליה. אך כאשר ראתה את העומדים מולה, מיד התרשמה עמוקות מתואר פניהם ומהקדושה הקורנת ממראם. איש אינו יודע מה בדיוק דובר שם, באותה פגישה, אולם תוצאת שליחותם הוכתרה בהצלחה.

מסופר על הגאון ר' יהודה אסאד, שמידי לילה בחצות היה עורך "תיקון חצות" ומרבה לשפוך דמעות על החורבן, על מצבו המר של עם ישראל ועל הגאולה שעדיין לא הגיעה שעתה. נחלי דמעות היו יורדים מעיניו באותן השעות. את הדמעות הרבות נהג לקבץ אל תוך ספל, וכשפנו אליו חולים ודוויים, היה נותן להם את דמעות היגון שלו כתרופה למצוקותיהם. באחד הימים אירע דבר פלא נורא. בעיר סרדהלי אשר בה כיהן ר' יהודה כרב. אחד התושבים נפל ארצה מגב ובה! האיש נותן בחיים, אך מעוצמת המכה שספג נשקפה סכנת עיוורון לשתי עיניו. טובי הרופאים הוזעקו אל הפצוע, אף הובאו רופאי עיניים ממרחקים, אך כולם אמרו נואש לראייתו. "עלינו לשאול בעצתו של ר' יהודה", אמרו בני המשפחה. לפיכך הם באו עם הפצוע לביתו של הצדיק. כשנכנסו לחדרו וסיפרו לו את צרת לבם, נטל הרב את ספל הדמעות שלו, נתן לפצוע כמה נטפי דמעות, ומיד נפקחו עיניו.

מעולם לא הניח לצייר את תמונתו. תלמידיו רצו את תמונתו כדי שישאר להם זכר. לאחר פטירת רבם מספר תלמידיו הלבישו אותו בבגדי שבת והושיבוהו על כסאו וציירו את צורתו הקדושה. אומנם כל אלו אשר היו שותפים בדבר לא הוציאו את שנתם! ונענשו עבור כי הטריחו את גוף קודשו אחרי פטירתו לטלטל אותו על צורך זה.

המקובל הצדיק הרב מסעוד הכהן אלחדאד זצ"ל – נולד במרוקו בשנת ה'תק"פ (1821). עם שחר נעוריו שם פעמיו ועלה עם הוריו לארץ הקודש. לאחר שמילא כרסו ש"ס ופוסקים, אגדה ובמדרש התמסר בשנת ה'תרכ"ז (1867) ללמוד את תורת הקבלה. בה עסק כשישים שנים. לעיתים התבקש לצאת לשליחות מצווה עבור הישיבה הקדושה למדינות שמעבר לים, לצפון אפריקה ולאירופה. בשנת ה'תרס"ב (1902) הגיע לג'רבה שבתוניס. בהיותו שד"ר בפורטוגל נפגש עם הגאון ר' ישועה הלוי, מח"ס 'לי לישועה' ושניהם עסקו יחד בתורת הנגלה והנסתר.

בשנת ה'תרס"ג (1903) התמנה כראש קהילת חסידים בית-א-ל ועמד בראש הישיבה עד ליומו האחרון. ברוב התקופה עבר לפני התיבה והתפלל על פי כוונת רבינו האריז"ל בסידור הרש"ש. לאחר פטירת המקובל ר' ששון בכר משה פריסיאדו בשנת ה'תרס"ג ניהל בשיתוף ר' נחמן וידאל אנג'ל את ישיבת בית-א-ל ושימש לראש המקובלים חסידים בית-א-ל. **מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו. גאון בנגלה ובנסתר.**

בתקופת השלטון הירדני במזרח ירושלים ובהר-הזיתים בין השנים תש"ח-תשכ"ז חולל הר הזיתים ומצבות חוללו ונפצו בצורה מזעזעת ועם שחרור ירושלים הוחל תהליך שיקום הקברים אולם היה חסר מידע על רישומי הקברים עד אשר לפני מספר שנים נמצאו פנקסי רישום הקבורה של משפ' פרנס (ששימשו כחברא קדישא) ובוצע תהליך מיפוי החלקות ובכך נחשפו קברים רבים בשנים האחרונות. בשנה האחרונה לקראת 90 שנה לפטירת רבינו, נמצא ציונו והונחה עליו מצבה. נפטר בערב שבת-קודש כ"ד סיוון ה'תרפ"ז (1927). חי כ-107 שנים. ציונו בחלקת החסידים שבהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' דוד. **אמו:** מרת חנה (בת המקובל ר' שלמה נחמיאס). **מרבתי:** המקובל ר' ששון בכר משה פריסיאדו (בעל 'שמן ששון'). **חברותא:** הגאון ר' ישועה הלוי (מח"ס 'לי לישועה'). **נשותיו:** מרת רבקה מסעודה (בזיווג ראשון), מרת קלארה (לבית ישי- בזיווג שני). **בנותיו (זיווג ראשון):** מרת לאה חמו תמר שמחה (נישאה לר' יצחק צייגא), מרת רחל (נישאה לר' דוד הכהן אלחסיד). **בנו (זיווג שני):** ר' יוסף (נולד לו שני בנים – ר' אשר מסעוד ור' אברהם אלברט). **בנותיו (זיווג שני):** מרת שרה שרינה, מרת בת-שבע, מרת יונה פלומבה. **מספריו:** **יכח מעשיו** – דרשות שדרש בביה"כ רבן יוחנן בן זכאי בירושלים • **בן מכבד אב** – על התורה • **שמחת כהן ב"ח ישו"ת עפ"י הסוד ודרשות.**

כאשר הגיע רבינו לבעיר זריזס שבתוניס, ראה כי אנשי הקהילה עומדים ומתלחשים ביניהם. שאל אותם רבינו לפשר ההתלחשיות והם אמרו לו: "דע לך רבינו, כי אנו סובלים בעיר הזו ממכת פרעושים, לכן אנו מתייעצים מה לעשות שכבודו לא יסבול מזה". אמר להם רבינו: "לכו והביאו לי עץ של דקל". רבינו הציב אותו בפינה מרכזית בשכונת היהודים, וראו זה פלא: **כל הפרעושים נאספו לענף הדקל.** לאחר מכן פקד הרב על ועד הקהילה לזרוק את ענף הדקל למקום מרוחק. **כל ימי שבתו של הרב בעיר, לא סבלו היהודים מהפרעושים.**

בבוא הרב לעיר ספאק, עיר הנמל בתוניס, התרים את היהודים. אחרי ההתרמה, ביקש להתעניין אם ישנה אונייה המפליגה לעיר תוניס, הוא לקח את מטלטליו לאוניה, ואחרי שאמרו לו את השעה שאמורה האוניה להפליג, שב לבית שְהִקְצָה לו ועד הקהילה. בשעה היעודה, נפרד הרב מיהודי העיר, והלך לכיוון הנמל, בעלותו לאוניה, שאל את המלחים לגבי חפציו, אך הללו הכחישו ואמרו: "לא הבאת שום חפצים לאוניה". הרב שתק ולא אמר מילה, והנה רב החובל נתן הוראה למלחים לתפוס את מקומם בהנהגת האוניה. **אך הללו ניצבו כמו נד, ולא יכלו לזוז ממקומם.** אמר להם רב החובל: "אולי עשיתם משהו לא טוב ובגלל זה אתם תקועים במקומכם?". הודו המלחים כי הם הסתירו את חפציו של רבינו. "מהר, לכו והחזירו לו את חפציו!", פקד עליהם. ואכן, רק לאחר שנתנו לרב את חפציו יכלו להתהלך כבראשונה. **מאותו רגע, ידעו מלחי האוניה ורב החובל להיזהר בכבוד הרב ולהוקירו, ונחשב בעיניהם כמלאך אלוקים.**

בשנת ה'תרס"ב (1902) בא לעירנו בתור שד"ר פעם שניה. ועד ראייה אנוכי שנעשה על ידו עובדה פלאית. בזמן ההוא היה מושל ישמעאלי בשם אצדק ג'ינב שונא יהודים מושבע. והיה מתנגד לגביר יהודי בשם שלמה פארינתי. באותו השבוע שהגיע רבינו, הלה רדף אחר בניו של הגביר כדי לתפוש אותם ולהכניסם בבית הסוהר. כשיצא רבינו מבית הגבירים, הלכו יחד עמו לגביר שלמה פארינתי. הלה קיבלם בכבוד גדול ולאחר מכן אמר לו: "סלח נא אדוני הרב, אני שמעתי על הוד כבודו שהוא בעל פלאות וכמה ניסים נעשו על ידו. הנני מחלה את פני קדשו למלא את בקשתי ולבקש רחמים מצור עולמים שיעקור מעירנו את המושל שלנו". וסיפר לו כיצד הלה מצר את צעדיהם. אחרי התבוננות היטב בדבריו השיבו: "היה לבי בטוח בה' יתברך כי אחרי שלושה ימים יעקר המושל הזה מהעיר". וכאשר אמר כך היה. ביום השלישי קיבל המושל מברק מהממשלה לצאת מיד מהעיר. וכל העם ראו כן תמיהו על הנס הגדול שנעשה על ידי הרב. והגביר שלמה בא לפני הרב וחיבקו ונישק את ידיו ורגליו והעניק לו מתנה גדולה ונדר על עצמו להתנדב נדבה שנתית לעדת בית א-ל לכל נפש מבני-ביתו סך מסוים והחמיר לתת את נדבתו עד יום מותו ובניו אחריו.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
יש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים